

2022 • Jaro • Spring

Magazín

Leo Express

CZ

Téma

Včera exotické,
dnes všední.
Co zítra?

EN

Inspirace

Umělá
intelligence?
Novodobý
pazourek!

Topic

Yesterday
Exotic, Today
Ordinary. And
Tomorrow?

Inspiration

Artificial
Intelligence?
Modern Flint!

POJISTÍME VÁS VE VŠECH SMĚRECH

Česká podnikatelská
pojišťovna

A je to pojištěno!

Join us on an
exotic journey

Svezte se
s námi za exotikou

3
EDITORIAL

Vážení cestující,

CZ Vítejte u jarního vydání Magazínu Leo Express. Hlavním tématem následujících stránek, které držíte v rukách, je exotika. Co je vlastně ještě dnes exotika? Může být pro někoho exotikou Česko? Kam za exotikou v Česku? A co teprve exotika na talíři! To všechno prozkoumáme v několika článcích a rozhovorech. Kromě exotiky ale také načerpáme notnou dávku inspirace. Nejdříve se vydáme do města Hranice, které většina z vás asi zná spíše pod jménem vlakové zastávky Hranice na Moravě. Notnou dávku inspirace vám dodá také rozhovor s českou vědkyní Sarou Polak. A protože začátek tohoto roku byl více než náročný, tak vám také prozradíme, kam utéct za trochou klidu, ticha a míru v našem článku o trendovém glampingu.

Pusťte se tedy do čtení,
a přejeeme Vám pohodlnou cestu! •

Vaše Lea

Dear passengers,

EN Welcome to the spring issue of the Leo Express Magazine. The main topic of the pages in your hands is exoticism. But what exactly is exotic? Could Czechia be an exotic country for someone? Is there anything exotic in Czechia? Perhaps, the exotic on a plate! We will explore all these in several articles and interviews. In addition, there is a whole load of inspiration. We will travel to the town of Hranice, mostly known by the name of its train station as Hranice na Moravě. Also, there is an inspiring interview with the scientist Sara Polak. And because the beginning of this year has been excessively demanding, our article about trendy glamping will tell you where to find some rest, silence and peace.

So, start reading and have
a pleasant journey! •

Yours Lea

DESTINACE | DESTINATION

- 10 Za léčivou i ničivou silou kyselky |
The Healing and Destructive Power
of Acidulous Water

TÉMA | TOPIC

- 20 Jak neurazit sushi mastera? |
How to Avoid Offending a Sushi Master?

TÉMA | TOPIC

- 32 Kousek Vietnamu za našimi humny |
A Piece of Vietnam in our Backyard

ANKETA | SURVEY

- 40 Česko očima cizinců |
Czechia through Foreigners' Eyes

TRENDY | TRENDS

- 50 Ubytování, z kterého budete na větví |
Branching out Accommodation

PŘEDSTAVUJEME | INTRODUCING

- 66 Dobrá pokladní musí být
i trochu psycholožka |
Ticket Office Assistant Must
be a Bit of a Psychologist

INSPIRACE | INSPIRATION

- 74 Umělá inteligence? Novodobý pazourek! |
Artificial Intelligence? The New Age Flint!

CZ Bezpečná tiskovina

Obálka Magazínu Leo Express je ošetřena anti-mikrobiálním lakem, který z něj dělá bezpečnou tiskovinu. Časopis si tak mohou bezpečně prohlédnout všichni cestující, aniž by se stal přenašečem bakterií, plísni nebo virů.

EN Safe printout

The cover of this magazine is treated with anti-microbial coating, which makes it a safe printout. In this way, all passengers can look safely through it without the magazine becoming a carrier of bacteria, fungi and viruses.

Magazín Leo Express**Pro Leo Express vydává |
Published for Leo Express by:**

COT group, s. r. o., Komplex
Olšanka, Táboritská 23/1000,
130 00 Praha 3. IČO: 25098853

Redakční rada | Editorial board:

Eva Frindtová, Tadeáš Zíka,
Emil Sedlařík, Marek Hubač,
Petr Manuel Ulrych

Texty / Texts:

Tadeáš Zíka, Petr Manuel Ulrych,
Bibiana Munková

Překlad | Translation:

Kateřina Šebková

Korektury | Proofreading:

Pavel Tahovský

Foto | Photos: Není-li uvedeno jinak,
jsou fotografie z Shutterstock.com |
Shutterstock.com – unless others
copyrights.

Foto na titulní straně |

Cover Photo: Shutterstock.com

Grafická úprava a sazba |

Graphic Layout and

Composition: Eva Smrčková

Produkce | Production:

Jan Doležal, Martina Pomykalová

Tisk | Print: H.R.G. spol. s r.o.**Inzerce | Advertisements:**

COT group, s. r. o.

Tel.: +420 226 257 720

E-mail: inzerce@cot.cz

Vydavatel neručí za obsah inzerátů. |

The publisher carries no legal
responsibility for the content of
any advertisements appearing
in this magazine.

Registrace Ministerstva kultury České
republiky | Registration of the Ministry
of Culture of the Czech Republic:
MK ČR E 20950

Vychází 4x ročně | Published 4 times a year

Místo vydávání | Place of publication:

Praha | Prague

Vydání | Publication:

duben–červen 2022 | April–June 2022

Vyšlo 29. 3. 2022 |

Published 29 March 2022

Uzávěrka příštího vydání |

Copy Date of the Next Issue:

16. 5. 2022 | 16 May 2022

CzechRepublic

AND WHAT
DOES **BRNO**
AWAKEN
IN YOU?

#brnotruestory

gotobrno.com

TIPS

TIPY

JAN SAUDEK

Přesně na den jeho 87. narozenin byla naplánována vernisáž výstavy snímků zřejmě nejznámějšího českého fotografa Jana Saudka. Výstava ve Vlastivědném muzeu v Olomouci je průřezem Saudkovým dílem obsahujícím cca 100 fotografií, z nichž některé byly adjustovány přímo autorem.

JAN SAUDEK

The opening of the exhibition of arguably the most famous Czech photographer Jan Saudek was planned on the day of his 87th birthday. A cross-section of Saudek's work, the exhibition at the Olomouc Regional Museum is to display about one hundred photographs, some adjusted by the author himself.

13. 5. – 21. 8. 2022

www.vmo.cz

1

OLOMOUC
OLOMOUC

METRONOME PRAGUE

Původně dvoudenní hudební festival se ve svém 5. ročníku mění na Metronome Prague – Music and Arts Fair a prodlužuje se o další den. Mezi hlavními hvězdami letos na holešovickém výstavišti zazáří Nick Cave & The Bad Seeds, Beck, Oh Wonder, Flohio nebo Underworld, z domácích interpretů se můžete těšit na Mňágu a Žďorp nebo Lenku Dusilovou.

METRONOME PRAGUE

With its 5th year, the originally two-day music festival has changed its name to Metronome Prague – Music and Arts Fair and will be extended by one day. The main stars to be seen at the Holešovice Exhibition Ground include Nick Cave & The Bad Seeds, Beck, Oh Wonder, Flohio, Underworld, or Czech artists, such as Mňága a Žďorp or Lenka Dusilová.

23.-25. 6. 2022

www.metronome.cz

SVĚT CIVILIZACE

Svět techniky v Dolní oblasti Vítkovice zve na novou interaktivní expozici Svět civilizace. V ní se seznámíte s působením člověka na přírodu a dozvíte se, jak můžete přispět k udržitelnému stavu naší planety. Dozvíte se, co je cirkulární ekonomika, umělá inteligence či technologie pro dekarbonizaci naší planety. To je ale jen zlomek toho, co vás čeká.

THE WORLD OF CIVILISATION

The new interactive exhibition in the Dolní Vítkovice Science & Technology Center looks at the ways in which humankind influences nature, and the options for sustainable existence on our planet. You can learn more about circular economy, artificial intelligence or decarbonisation technologies. And that is just a fragment of what there is to see.

17. 5. 2021 – 31. 12. 2022

www.dolnivitkovice.cz

ASTRATEx

Plavky, ve kterých zazáříte

Vyberte si ty právě se **slevou 20 %**

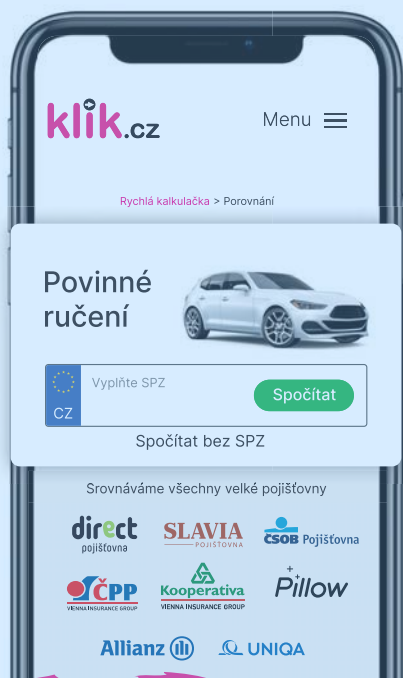
KÓD: **TMLE20**

V košíku zadejte výše uvedený kód. Exkluzivní nabídka pro klienty Leo Express platí do 30. 6. 2022 na www.astratex.cz. Sleva se nevztahuje na novinky a zlevněné zboží.

Na **91%**
máte zbytečně drahé
povinné ručení.

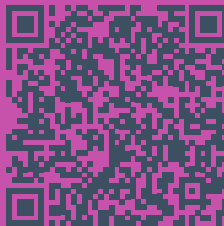
Stačí zadat **SPZ** a hned zjistíte,
kolik **ušetříte**.

klik.cz

NEBO JDĚTE
NA STRÁNKU
www.klik.cz

NASKENUJTE QR KÓD

Za léčivou i ničivou silou kyselky

Když vám přítel zavolá, že jede na víkend do Hranic na Moravě a jestli se nechcete přidat, zbystřete. Může vás čekat zajímavý výlet, v kterém bude hrát hlavní roli minerálka, nebo také pěkná nuda na nádraží. Záleží, jak vážně to volající myslí s toponomastikou.

10

DESTINACE

The Healing and Destructive Power of Acidulous Water

If friends invite you to join them on a weekend trip to Hranice na Moravě, be alert. It could mean an interesting trip to a town of mineral water, or it could mean a boring weekend at a railway station – depending on how particular your friends are about toponyms.

TEXT: Petr Manuel Ulrych FOTO: Martin Huf, Daniel Schulz, m-ARK,
Ivo Hausner, Centrála cestovního ruchu Olomouckého kraje
Střední Morava – Sdružení cestovního ruchu

CZ Pakliže je váš přítel expert na místní jména a opravdu vás zve do Hranic na Moravě, chce s vámi zřejmě strávit šotoušský víkend ve stejnojmenné železniční stanici. Rozmyslete si to. Nádražní budova sice pochází z poloviny 19. století, mezi vítězi patnácti ročníků soutěže o nejkrásnější nádraží byste ji ale hledali marně. Váš přítel ovšem bude mít na mysli spíše město, ke kterému zastávka patří, a to se jmenuje prostě Hranice. V takovém případě na výlet radostně kývněte. A připravte se na to, že přijdou chvíle, kdy se budete divit, jak hluboko jste klesli.

MĚSTEM KŘÍŽEM KRÁŽEM

V průvodcích se dočtete, že historie Hranic sahá do 12. století, kdy se jednalo o osadu na důležité →

EN If your friends are very precise about place names, it will mean a trainspotting weekend at the railway station Hranice na Moravě. Think twice. Over the fifteen years of the competition, the mid-19th-century station building has never won the laurels for the most beautiful railway station in the country. But much more likely, your friends will intend to visit the nearby town called simply Hranice. In that case, be sure to accept. You will have the chance to explore the region truly 'in-depth'.

CRUISE OF THE TOWN

Baedekers say that the first mention of Hranice comes from the 12th

Do Hranic se můžete vydat vlaky Leo Express. Jízdenky koupíte na www.le.cz.

You can take a Leo Express train to Hranice. Buy your ticket at www.leoexpress.com.

century when it was a settlement at an important junction of major European trade routes, located on the very edge of the border forest between Moravia and Silesia – thence the name Hranice (Border). But no buildings from that time survived. The oldest extant monument in the town is the palace built gradually between the 15th and 17th centuries. It is currently the seat of the municipal office. The building has a fine roofed courtyard with the statue About Mary by Olbram Zoubek. It also offers an exhibition of weapons from the collections of the Hranice Museum. The museum itself is in the Old Townhall on the square where you can climb to the top of the tower and enjoy the view of the town on the confluence of the Bečva and the Velička.

One section of the museum can be found in the former synagogue built in 1863. The building currently hosts a gallery. Another memorial of the Jewish community in Hranice is the cemetery founded in the 1630s. →

Zajímavosti propasti

K Hranické propasti se váže řada zajímavostí. Věděli jste například, že ji jako první do mapy zakreslil roku 1624 sám Jan Amos Komenský? Nebo že v ní v roce 2012 polský potápěč Krzysztof Starnawski absolvoval rekordní ponor do hloubky 225 metrů? To a mnohé další se dozvíte třeba ve zmiňovaném infocentru.

12

DESTINACE

About the Abyss

The Hranice Abyss has a lot to surprise with. Did you know that it was first put on map in 1624 by none other than John Amos Comenius? Or that the Polish deep diver Krzysztof Starnawski used it for his record 225m dive in 2012? Check the tourist information centre for this and much more.

EN → DEEEP DOWN!

Interesting as the historical monuments in Hranice are, its natural miracles are even more noteworthy. We have promised a trip to acidulous mineral water springs – and here they are. Set off from Hranice southwards to the spa town of Teplice nad Bečvou. The two towns virtually blend into one. The functionalist railway station building in Teplice nad Bečvou, a national monument, hosts the tourist information centre of the Hranice Abyss which offers all the information needed to enjoy your trip to the natural wonder. Then it is a pleasant 500m walk to the deepest abyss in the Czech Republic, and at the same time the deepest freshwater flooded pit cave in the world. When you look at the abyss from the lookout point, you might not think it is so very deep. But keep in mind that you can only see a small part of the

křižovatce tehdejších evropských obchodních cest. A také na okraji hvozdu na hranicích mezi Moravou a Slezskem – odtud jméno města. Z té doby se ovšem nedochovaly žádné pamětihodnosti, během procházky městem tak jako nejstarší budovu můžete obdivovat zámek budovaný postupně od 15. do 17. století. Dnes v něm sídlí městský úřad. Budova ale stojí za návštěvu – mimo jiné kvůli sklem zastřešené dvoraně se sochou Olbrama Zoubka nazvané O Marii. Zavítat můžete i do zdejší expozice zbraní ze sbírek hranického muzea. To jinak sídlí v budově Staré radnice na náměstí. Zde můžete vystoupat na radniční věž a pokochat se pohledem na město na soutoku Bečvy a Veličky.

Muzeum spravuje i budovu synagogy z roku 1863. Někdejší židovská modlitebna je dnes výstavním prostorem. Další připomínkou židovské komunity v Hranicích je také hřbitov, jehož historie sahá do 30. let 17. století.

VZHŮRU DOLŮ!

Možná víc než historickými skvosty lákají Hranice a jejich okolí divy přírodními. V úvodu jsme slibovali výlet za kyselkou – a právě nyní nadchází jeho čas. Z Hranic se vydejte směrem na jih, konkrétně do Teplic nad Bečvou. V této obci prakticky navazující na Hranice vyhledejte funkcionalistickou nádražní budovu. Ta je sama o sobě kulturní památkou, vás bude ale víc zajímat její interiér, v kterém sídlí informační centrum Hranické propasti. Právě ta bude vaším hlavním cílem. Poté, co v infocentru načerpáte potřebné znalosti, vydáte se asi na půlkilometrovou

vycházku k světovému unikátu. Tedy k nehlubší propasti České republiky a zároveň nehlubší zatopené sladkovodní propasti světa. Až stanete na vyhlídce nad Hranickou propastí, možná se vám její rozměry nebudou zdát tak monstrózní. Uvědomte si ale, že vidíte jen její malou část. A i do té byste hravě schovali třeba pražskou Petřínskou rozhlednu i s jejími jedenácti metry hlubokými základy! Hlavní část tohoto přírodního zázraku se ale ukrývá pod zelenou hladinou Jezírka (ano, velké J je na místě, opravdu se tak jmenuje) na dně suchého jícnu. Měření podvodní hloubky z roku 2016 se zastavilo na rekordních 404 metrech, aniž by ovšem bylo dosaženo dna. Oficiálně je tedy nyní udávána maximální hloubka propasti 473,5 m, →

pit. You can easily fit in the Prague Petřín Lookout Tower even with its 11-m foundations. The main part of the natural wonder is hidden under the green surface of the small Jezírko lake at the bottom of the dry pit. The measurement of the underwater depth took place in 2016 and stopped at 404 metres without having reached the bottom. Officially, the maximum depth is currently set at 473.5m, which →

Teplická kyselka

Zdejší voda není termální, ze země vyvěrá o teplotě 22,5 °C, pro vodoléčebné účely je ale ohřívána na 33–34 °C. Lázně jako takové sice nenabízejí pitné kúry, vyhlášenou kyselku ale můžete ochutnat v několika pitných pavilonech v lázeňském areálu.

čímž hranický unikát připravil o prvenství italskou propast Pozzo del Merro (392 m). Na základě rozborů teploty a chemického složení vody v Jezírku se předpokládá, že hloubka Macošky, jak se dřív propasti také říkalo, bude až jeden kilometr.

Hranická propast vznikla působením kyselky. Kyselá minerální voda zkrátka v dávných dobách tak dlouho leptala vápence ve zdejších rozsáhlých jeskyních, až se jejich klenba propadla. Stejným způsobem, tedy tzv. hydrotermálním krasověním, vznikly také nedaleké Zbrašovské aragonitové jeskyně. Ty dostaly jméno podle Zbrašova, jak se dřív jmenovaly Teplice nad Bečvou. A přízvisko aragonitové jim dodal minerál tvořící podstatnou část jejich výzdoby. Unikátní jsou nejen svými krásami, ale i teplotou – s celoroční stálou teplotou 14,5 °C jsou nejteplejšími jeskyněmi u nás. Na krátký rukáv to ale samozřejmě není ani v létě...

Budete-li mít po návštěvě jeskyní chuť se zahřát, ideální příležitost máte v lázních Teplice nad Bečvou, z jejichž areálu se do jeskyní vstupuje. Nejenže se tu ohřejete, ale také na vlastní kůži okusíte účinky zdejší kyselky s vysokým obsahem oxidu uhličitého. Ne, nerozpadnete se jako vápencové struktury v podzemí, ale uděláte něco prospěšného pro své srdce a oběhový systém.

Co byste dělali v lázních, když vám nic není? Zapomeňte na mýtus, že lázně jsou jen pro nemocné. Jejich role je i preventivní. Nehledě na to, že ty teplické nabízejí i širokou škálu pobytů wellnessových a relaxačních. A kdo z nás si někdy nepotřebuje pořádně odpočinout? •

EN → means that the Hranice Abyss surpassed the Italian Pozzo del Merro (392m) and placed first. The recent analyses of the temperature and chemical attributes of the water in the Jezírko suggest that the Small Macocha, as the abyss used to be called, could be as much as one kilometre deep.

The Hranice Abyss was eaten away by warm acidulous water. For millennia, the mineral water dissolved the limestone walls of the extensive cave system until the cave roof collapsed. The nearby Zbrašov Aragonite Caves formed in the same way – through the hydrothermal karst process. Zbrašov is the former name of Teplice nad Bečvou. As the name suggests, the caves are of aragonite which forms fine ornaments on the walls and ceilings. But the beauty of the caves is not their only pride. Their constant temperature of 14.5 °C makes them the warmest cave system in the country. But, of course, short sleeves are not enough there...

If you feel like warming up after seeing the caves, try the spa resort of Teplice nad Bečvou, just outside the entrance to the caves. The carbonic acidulous mineral water will not only make you comfortably warm, but it is also good for your health. There is no risk of falling apart like the limestone walls of the caves, only the healing effect on your heart and vascular system.

Why go to spa if you are healthy? Forget the myth that spa is for the ill. Its role is to prevent illnesses. Teplice offers a range of wellness and relaxation stays. And who would not need a good amount of relaxation from time to time? •

Teplice Mineral Water

The local water is not hot. It exits the ground at 22.5 °C, but is heated for curative purposes to 33–34 °C. While the spa does not advertise mineral water drinking therapy, you can taste the famous water in several drinking kiosks across the resort.

OLMOUC

OLOMOUC

Klidně zírejte.
Jsme zvyklí.

tourism.olomouc.eu

infocentrum@olomouc.eu, 585 513 385

Foto: Jan Andreáš

OLOMOUC

Klidně zírejte.
Jsme zvyklí.

tourism.olomouc.eu

infocentrum@olomouc.eu, 585 513 385

Foto: Jan Andreáš

CZ Nové dobrodružství Mimi a Lízy vyšlo knižně v Nakladatelství Slovart 14. března a diváci ho v kinech uvidí v celovečerním animovaném filmu Mimi a Líza – Zahrada od 21. dubna. Filmový plakát i knižní obálku si může každý pomocí obrazovky chytrého telefonu rozpoehybovat v augmentované realitě prostřednictvím free aplikace Artivive.

Na podporu akce Uklidme Česko je k dostání limitovaná série Igráčků Mimi a Líza. Za každou prodanou figurku z této limitované edice poukáže firma EFKO 10 Kč na nákup kleští na sběr odpadků, kterými vybaví dobrovolníky, kteří se do projektu zapojí. •

TEXT A FOTO: Nakladatelství Slovart

Staňte se součástí akce, která má smysl

Jednoho dne Mimi a Líza objevily za domem pod břechtanem rezavé dveře, za kterými je ukrytá zahrada. Stará se o ni skřítek Zázračník zahradní. Ukáže holčičkám plynutí ročních cyklů – ale zatímco jablíčka dotykem jeho kouzelné větvičky dozrávají, v kontejneru, který v ten den plní před domem sousedé Mimi a Lízy, se rodí ze starých věcí Obluda, která si také chce v zahradě hrát.

CESTOVNÍ NEVOLNOST?

KINEDRYL®

Léčivý přípravek k předcházení a léčbě cestovní nevolnosti pro dospělé a děti od 2 let.

Lék k vnitřnímu užití. Pečlivě čtěte příbalovou informaci.

www.kinedryl.cz / www.novartis.cz

Kinedryl® is used to prevent and treat nausea and vomiting while travelling (car, train, airplane, ship). Each Kinedryl tablet contains moxastine teoclate 25 mg and anhydrous caffeine 30 mg. Intended for internal use. Read carefully the package leaflet.

Mimi & Líza

**tě v novém příběhu
zvou do tajemné zahrady!**

Stejnomené pásmo animovaných filmů
v kinech od 22. 4. 2022.

Katarína Moláková, Katarína Kerekesová,
Ivana Šebestová, Anna Vášová

Mimi & Líza Zahrada

Rozpohybuji obálku přes
free aplikaci ARTIVIVE!

Včera exotické, dnes všední. Co zítra?

TEXT: Petr Manuel Ulrych FOTO: Shutterstock.com

Yesterday Exotic, Today Ordinary. And Tomorrow?

Máloco podléhá v čase takovým změnám jako výklad slova exotika. Při jejím hledání musíme stále dál, výš nebo hlouběji.

CZ „Vzduch je rozžhaven, až člověk sotva dýchá. Moře hučí svou věčnou píseň, palmy šumí, cikády poletují vzduchem, zpívají bledému milenci Měsíci, vzduch voní skořicí a kávou, a nad tím vším nese se tichá melodie musleminovy písně,“ šeptal před třiaosmdesáti lety Oldřich Nový jako filmový Kristián do krásného ouška Adiny Mandlové a našim prarodičům se z tohoto líčení krás Zanzibaru tajil dech. Když si naši rodiče chtěli před čtyřiceti lety dopřát gastronomický výlet za hranice všedních dnů, vyrazili do Prahy do Vodičkovy ulice na legendární švej-ču-žou. A ještě před třiceti lety mnozí z nás za vrchol exotiky považovali snímky spoře oděných celebrit v „bravičku“. Ale dnes? Krasavici s rodovými kořeny v dálné Asii či

rovníkové Africe dnes potkáte častěji než dítě bez mobilu, v Praze si dáte na ulici pravděpodobněji kebab než kdysi tradiční opečený špekáček, pubertákům se ze sluchátek do uší line K-pop a líčením zážitků třeba z Dubaje už dnes ohromíte jen málokoho – řada našich je tam během roku častěji než na Šumavě.

S tím, jak řadu kdysi neobvyklých věcí začínáme vnímat jako naprosto běžnou součást všedního života, vytrácí se i z naší mluvy samo slovo „exotika“. Co dřív bývalo exotické, je dnes „cool“. Nebo „hustý“. Na slovech ale nezáleží. Lidstvo se svého honu za nevšedními zážitky nejspíš nikdy nevzdá. Pánové jako Musk nebo Bezos si toho jsou hodně dobře vědomi a na ukojení naší touhy po stále extrémnějších zážitcích usilovně pracují.

Dáváte-li ale před výlety do kosmu přednost „staré dobré exotice“, nezaufejte. Stále si ji ještě můžete dopřát měrou vrchovatou. A nemusíte kvůli tomu dokonce ani cestovat přes půl světa. Stačí se začíst do následujících stránek – exotiku vám v podobě sushi naservírujeme nejen v palubním menu, ale i v rozhovoru s vicemistrem světa v přípravě této japonské delikatesy. V reportáži zjistíte, že kousek nefalšované exotiky vás čeká i na okraji Prahy. Vezmeme vás taky na výpravu za exotickou flórou. A v anketě zjistíte, čím je Česko exotické pro zde žijící cizince. •

19
TOPIC

Few things give in to the tooth of time as quickly as the notion of 'exotic'. To find it, we have to go ever further, higher or deeper.

EN “The air is so hot that you can hardly breathe. The sea hums its eternal song, the palms rustle, cicadas fly in the air and sing to their pale lover Moon, the air smells of cinnamon and coffee, and over that all – the silent melody of the muezzin,” whispered the actor Oldřich Nový, as the character of Kristián, to the beautiful Adina Mandlová eighty-three years ago. Our grandparents’ breaths were taken away at the beauties of Zanzibar. When our parents desired a gastronomic adventure, they went to the Vodičkova street in Prague for the legendary Shuizhu. And only thirty years ago, most of us wondered at the exotic pictures of celebrities in the Bravo magazine. And today? Outlandish beauties with roots in the Far East or Equatorial Africa are easier to spot than a child without a smartphone; in the streets of Prague, kebab is more common than the traditional roasted sausage; teenagers have K-pop in their earphones, and few people are interested in your journey to Dubai – many Czechs spend more time there than, say, in the Šumava.

As we begin to regard things that used to be exotic as commonplace, the word ‘exotic’ is disappearing from our vocabulary. The things that used to be ‘exotic’ are ‘cool’ or ‘awesome’. But it is not about words. People are not likely to give up their search for ever more unusual experiences. Men like Musk or Bezos are well

aware of that and make our desire for adventure the centre of their efforts.

If you prefer ‘good old exotic’ to space travel, do not despair. There is still a lot to enjoy. And you don’t even have to travel half the world. Just dive into the following pages and we will serve you the taste of exotic not only with the sushi in our menu, but also in the interview with the vice world champion in preparing this Japanese delicacy. There is a story about a patch of true exotic just at the outskirts of Prague, and we will also take you on a trip to explore exotic plants. The poll will tell you what foreign travellers find exotic about Czechia. •

Jak neurazit SUSHI mastera?

TEXT: Petr Manuel Ulrych

FOTO: Jakub Hněvkovský

20

TÉMA

Richard Tomáš je milovníkem italské kuchyně, jeho profesní svět je ale pevně spojen s pojmy jako hosomaki, onigiri, sashimi či wasabi. Pracuje v Yamato, jedné z nejlepších japonských restaurací u nás, v roce 2019 vybojoval třetí místo na světovém mistrovství v přípravě sushi, přesto označení „sushi master“ skromně odmítá. „K tomu vede ještě hodně dlouhá cesta,“ říká. Loni radil účastníkům soutěže MasterChef Česko, nyní napoví vám, jak se vyhnout faux pas při konzumaci oblíbených japonských delikates.

CZ Historie sushi je dlouhá, první zmínka o něm pochází z počátku osmého století. Dá se říct, že za tu dobu Japonci vyznelovali sushi k naprosté dokonalosti, nebo i dnes vznikají nové druhy? Hýbou světem sushi nějaké trendy?

Osobně jsem názoru, že vše už bylo vymyšleno. Tedy minimálně v Japonsku. Existuje samozřejmě tzv. západní styl sushi, který vznikl v důsledku nedostupnosti některých surovin mimo Japonsko, a který zároveň přiblížil sushi chuťovým pohárkům Američanů či Evropanů. Klasický příklad jsou obrácené rolky →

21
TOPIC

How to Avoid Offending a Sushi Master?

Richard Tomáš loves Italian cuisine, but his professional world is full of terms like hosomaki, onigiri, sashimi or wasabi. He works in Yamato, one of the best Japanese restaurants in Czechia. He placed third at the 2019 World Sushi Cup, but he modestly rejects the title “Sushi Master”. “There is still a long road to that,” he says. Last year he advised the contestants in the MasterChef competition. He will tell you how to avoid faux-pas when consuming popular Japanese delicacies.

EN Sushi has a long history. The first records come from the early 8th century. Since then, have the Japanese refined sushi to perfection, or are there any new kinds emerging? Are there any trends in the world of sushi?

I believe that everything has already been invented. At least in Japan. There is the so-called western sushi style which responds to the unavailability of certain typical Japanese ingredients outside Japan.

It also brought sushi closer to the taste buds of Americans and Europeans. The classic example is the reversed roll – uramaki. It was created in the US because Americans disliked the colour and taste of the nori seaweed which forms the outer layer of

traditional Japanese rolls. Cooks decided to trick the consumers by hiding the seaweed under a layer of rice or other ingredients.

I have recently encountered fried sushi...

But that has nothing to do with sushi. You will not encounter →

Sushi je možné konzumovat i rukama.

Sushi can be eaten even with hands.

EN → that in Japan. Japanese masters have a great respect for the ingredients they use. And frying would make them worthless. But unfortunately, there are people who like it, and there is a buyer for every product.

Is the sushi in our stores and restaurants very different from that which is sold in Japan?

Mostly it is. The range of ingredients available in Japan is very different from what you can get here. If you are in Japan and go to Family Sushi or Kaiten Sushi where the portions run on conveyor belts or are delivered by a shinkansen, you will pay the equal of CZK 20 per piece and the food is still higher quality than what you usually get here. Importing high quality ingredients from Japan is difficult and it makes them very expensive. But there are several restaurants in Czechia which can measure against Japanese ones. They are willing to invest in their ingredients.

Is there any special sushi code which Europeans should learn to make sure they do not offend a Japanese cook or host?

Not everybody knows that sushi can be eaten either with sticks or with hands. If you use chopsticks, never stick them into the food, not even in a bowl of rice. The Japanese associate it with incense sticks used at funeral. And you should always avoid ordering what you know you are unlikely to eat. That would offend the cook because his or her work would be wasted, as well as the work of the farmers and other producers of the ingredients. Each piece of sushi should be eaten as one, try to avoid taking just a bite, but if you do, never put the rest back on the plate. If you are sharing the meal, you should first use the other end of your sticks to put

a piece on a small plate and then start eating it. And you should never take food on your plate and then offer it to others. That also resembles the funeral ceremony where the bereaved are offered a bone with chopsticks. But with growing tourism, the Japanese are becoming more tolerant than they used to be.

But it is not only about the etiquette. There are many purely practical tips. For instance, if you choose nigiri sushi, a roll of rice with a piece of fish, shrimp or something else on top, never dip the rice part in soy sauce, just the top part. The rice would fall apart before you could eat it. Never dip ginger in soy sauce. Ginger has its own flavour which is used to clean taste buds before the next bite. And do not have sweet fizzy drinks with sushi because they would spoil its taste. →

CZ → ura maki. Ty vznikly v USA. Američanům se zpočátku nelíbila barva ani chuť řasy nori, do které jsou baleny klasické japonské rolky, proto se japonští kuchaři rozhodli zákazníky trochu obelstít a řasu schovali pod vrstvu rýže a případně další suroviny.

Nedávno jsem natrefil i na smažené sushi...

To už pro mě nemá se sushi nic společného a v Japonsku na něj nenarazíte. Japonští mistři chovají obrovskou úctu k surovinám, s kterými pracují. Smažením by je naprosto znehodnotili. Bohužel ale jsou lidé, kterým to chutná. A jak známo, každé zboží má svého kupce.

Je sushi, které známe z našich obchodů a restaurací, hodně odlišné od toho, které je k mání v Japonsku?

Většinou je. Už proto, že škála surovin, které jsou k mání v Japonsku a u nás, je opravdu rozdílná. Půjдете-li v Japonsku na tzv. family sushi, případně na kaiten sushi, kde jednotlivé porce jezdí na pásech, případně vám je na stůl přiveze šinkansen, zaplatíte za jeden kousek zhruba 20 korun, a pořád bude jídlo kvalitnější než to, co vám naservírují v běžných bistrech u nás. Dovézt kvalitní suroviny z Japonska je problematické, nehledě na to, že jejich cena se dopravou mnohonásobně zvyšuje. Ale najdete tu pár restaurací, které se kvalitativně mohou s japonskými podniky měřit a které jsou ochotny za suroviny adekvátně zaplatit.

Pojí se se sushi nějaká speciální etiketa, jejímž porušením může neznalý Evropan japonského kuchaře nebo hostitele něčím urazit?

Ne každý třeba ví, že sushi je možné konzumovat nejen hůlkami, ale i rukama. Pokud ale jíte hůlkami, určitě jimi jídlo nenapichujte, ani je nezapichujte třeba →

OUTLET
ARENA
MORAVIA

SLEVY PO CELÝ ROK

WWW.OUTLETMORAVIA.CZ

CIAO
MAXTARA

GUESS

CALZEDONIA
intimissimi

TOMMY HILFINGER

s.Oliver

GANT

TOM TAILOR

Pepe Jeans
LONDON

CZ → do misky rýže – to by Japoncům připomínalo vonné tyčinky zapichované do misek během pohřebních obřadů. A určitě byste si neměli objednávat to, co víte, že nebudete z jakéhokoli důvodu jíst. Kuchaře byste tím urazili, protože v tu chvíli by přišla vničit jeho práce, stejně jako práce farmářů a všech, kdo se podíleli na výrobě surovin. Každý kousek sushi byste měli sníst najednou, neukusovat. A rozhodně nevracet zpět na talíř. Sdílíte-li jídlo s někým u stolu, měli byste si jídlo předat opačným koncem hůlek na malý talířek a teprve pak konzumovat. A také byste neměli jídlo nabrat a nabízet spolustolovníkům, to také připomíná pohřební ceremoniály, během kterých je pozůstalým pomocí hůlek předávána kost. Na druhou stranu je pravda, že i díky rozvoji turismu jsou dnešní Japonci k některým prohrškům tolerantnější než jejich předci.

Ale nejde jen o etiketu, je i řada ryze praktických doporučení. Například nigiri sushi, kde je na váleček rýže položen kousek ryby, kreveta nebo jiná surovina, se do sójové omáčky namáčí touto vrchní částí, nikoli rýží. Ta by se vám rozpadla ještě před tím, než byste ji vložili do úst. Stejně tak se do sójové omáčky nenamáčí zázvor, ten má vlastní chuť a slouží k pročištění chuťových pohárků

mezi jednotlivými kousky sushi.

A také byste k sushi neměli popíjet sladké a syčené nápoje, protože tím přebíjíte jeho chuť.

Čím tedy nejlépe zapíjet?

Japonci k sushi nejčastěji pijí pivo.

Ale z Evropy k nim proniká i móda párování sushi s víny, zejména pak se sekty.

Čím dál víc lidí si zkouší připravovat sushi doma. Ne vždy je ale výsledek hodný fotky na Instagram. Kde nejčastěji chybujeme?

Hodně lidí se potýká třeba s konzistencí rýže. Ta sice musí být lepkavá, ale ne rozvařená. Ale rýže je mnoho druhů a neexistuje jeden univerzální návod, jak ji uvařit. Všechno je to hlavně o tréninku a praxi.

A není lepší spoléhat se na profesionály?

Já jsem rád, že se do toho lidé pouštějí. V konečném důsledku to může vést jen k tomu, že bude přibývat dodavatelů, bude se rozšiřovat sortiment a podobně jako třeba v Polsku budou i v supermarketech k mání lepší suroviny. A kdo chce, může si objednat i kurz přípravy sushi. I já několikrát měsíčně jezdím ke klientům domů, abych jim vysvětlil, kde nakoupit dobré suroviny, jak vybrat rybu, ukázal, jak ji vyfiletovat, jak uvařit a ochutit rýži a podobně. To mě hodně baví. •

EN → What should we drink then?

The Japanese mostly drink beer, but they have also adopted the European fashion of having sushi with wine, especially sparkling.

Many people struggle with the consistency of rice. It must be sticky but not overcooked. There are many kinds of rice and there is not one universal recipe. It is about trying and practicing.

Is it not better to rely on professionals?

I am glad people try to make sushi themselves. Effectively, it could encourage importers and the range of available ingredients will grow. Then there might be better ingredients available even in supermarkets, as they are in Poland. You can also attend a sushi course. I personally go to clients' homes several times a month to explain about where to buy good ingredients and how to choose fish, show them how to cut fish, how to cook and season rice, etc. I like that very much. •

Some people prepare sushi at home, but the result is often not worth the Instagram photos. Where do they mostly make mistakes?

KarlovyVARY°

VARY°ZDRAVÍ TĚLO I DUŠI

mestozazitku.cz/vary-zdravi

Přírodní léčba bez chemie, která pomáhá již po staletí

Karlovy Vary jsou místem s největší koncentrací léčivých pramenů na světě. Místní odborníci na balneologii je umějí využívat tak, aby opravdu pomáhaly a jejich blahodárné působení přetrvalo po dlouhou dobu.

Přijďte se přesvědčit, že zdraví pramení ve Varech. Těšíme se na Vás.

S čím Vám můžeme pomoci

Respirační onemocnění
POST-COVID syndrom

Potíže se žaludkem
a slinivkou břišní

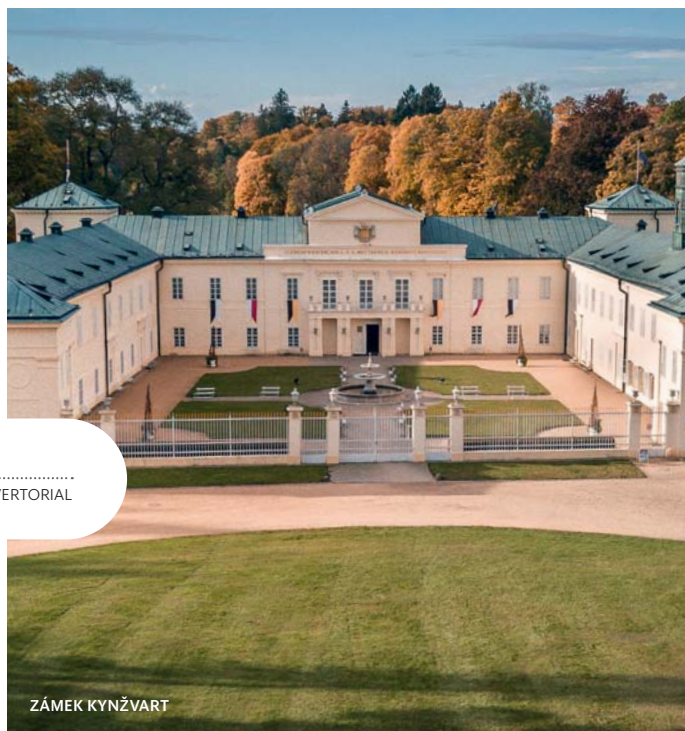

Onemocnění ledvin

Onemocnění jater

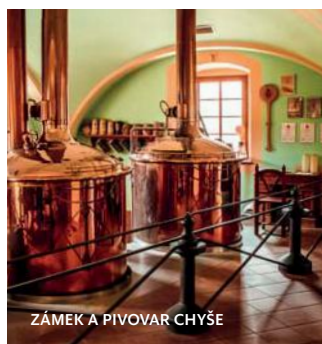
Vydejte se na nejkrásnější místa Karlovarského kraje

ZÁMEK KYNŽVART

BOŽÍ VYHLÍDKA

ZÁMEK A PIVOVAR CHYŠE

26

ADVERTORIAL

TEXT A FOTO: Živý kraj

www.zivykraj.cz

www.karlovyvary.cz

www.marianskylazne.cz

www.frantiskovy-lazne.info

www.laznejachymov.cz

Karlovarský kraj
Žijeme regionem

@ZivyKraj

@zivykraj

Když se řekne Karlovarský kraj, asi si všichni představíme především lázně a všechno, co k nim patří. Ale tento krásný kout naší země toho může nabídnout mnohem víc. Vydejte se společně na návštěvu nejkrásnějších míst Karlovarského kraje!

© **K**arlovarský kraj vděčí za svou světovou proslulost především mimořádnému bohatství na přírodní léčivé zdroje, které navracejí zdraví a energii hostům z celého světa. Jedinečná atmosféra tu díky lázeňským kolonádám, upraveným parkům a zdobeným historickým budovám dýchá na každém kroku. Právě díky unikátní architektuře, celostnímu přístupu ke zdraví a léčbě byl západočeský lázeňský trojúhelník zapsán na seznam UNESCO. Karlovarský kraj ale není jen krajem lázeňským. Na poměrně malém území najdete neuvěřitelné množství historických památek i přírodních unikátů. Vybrali jsme pro vás ty nejzajímavější, které byste určitě neměli vynechat.

HRAD LOKET GOTICKÁ PERLA S AMFITEÁTREM

Hrad se tyčí na skalním ostrohu v zákrutu řeky Ohře již od 13. století. Dřívější sídlo českého krále Karla IV. dnes platí za klenot celého kraje. Hrad Locket zve návštěvníky do svého hradního vězení s expozicí útrpného práva, muzea historických zbraní nebo na výstavu dobového porcelánu. V podhradí se nachází amfiteátr s neopakovatelnou atmosférou, kde se během roku pořádají mnohé kulturní akce.

TIP:

K loketským zajímavostem patří i místo zapsané v knize rekordů –

Muzeum lázeňských pohárků. Vystavuje více než 3 000 kusů pohárků, tradičních porcelánových nádob určených k pití minerální vody.

ZÁMEK KYNŽVART SÍDLO SBĚRATELE KURIOZIT

V klasicistním zámku, bývalém sídle rakouského kancléře Metternicha, najdete mimo jiné muzeum s přírodními i technickými kuriozitami nebo exotickými zbraněmi. Mezi skvosty zámku patří socha bohyně Diany podle vzoru z Versailles nebo jedinečná zlatá zámecká jídelna. K zámku patří také park s rybníky, vyhlídkovým altánem či novogotickou kaplí.

TIP:

K procházkám v okolí vybízí přírodní rezervace Kladské rašeliny, jedna

z nejstarších a nejrozsáhlejších rezervací na Karlovarsku. Naučná stezka začíná před loveckým zámečkem a vede kolem rybníka po dřevěných chodníčcích.

BEČOV NAD TEPLOU ZÁMEK HNED VEDLE HRADU

Zámecký areál Bečov nad Teplou ukrývá druhou nejvýznamnější zlat-

nickou památku Česka, relikvíář svatého Maura, jehož objevení je opředené doslova špiónážním příběhem. Hned vedle zámku se na vysoké skále tyčí neméně významný gotický hrad ze 14. století.

TIP:

Milovníky přírody osloví rozsáhlá botanická zahrada, která nabízí odpočinek ve stínu vzrostlých stromů a vzácných květů. Sportovci mohou vyzkoušet skalní bioferratu určenou pro zkušené i začínající lezce.

ZÁMEK CHYŠE PO STOPÁCH KARLA ČAPKA

Zámek, jehož počátky sahají až do 12. století, proslavil spisovatel Karel Čapek, který zde pobýval v roce 1917 a zvěčnil ho ve svých mistrovských dílech Krakatit nebo Věc Makropulos. Projít si můžete zámecké interiéry včetně sálu se stropní malbou od Petra Brandla, sklepení nebo expozici věnovanou právě Karlu Čapkovi.

TIP:

Ve zdejší historické pivovaru s restaurací a ubytováním, založeném už v roce 1580, vám načeňují pivo dle staročeské receptury.

SOOS TAJEMNÝ ČESKÝ YELLOWSTONE

Jednou z nejznámějších lokalit mimořádného významu je národní přírodní rezervace Soos, přezdívaná Český Yellowstone. Naučná stezka vede po dně vyschlého jezera a nabízí pohled na četná rašeliniště a slatiniště, vývěry minerálních pramenů a probublávající oxid uhličitý, takzvané mofety – bahenních sopek. S přírodou rezervace a jejího okolí se seznámíte i v muzejní expozici.

TIP:

Nenechte si ujít jízdu úzkorozchodnou dráhou Kateřina, po které se v 19. století vozil vytěžený jíl. Železnice s rozchodem 600 milimetrů je jedním z mála dochovaných podobných systémů na našem území.

BOŽÍDARSKÉ RAŠELINIŠTĚ PROCHÁZKA JEDINEČNOU PŘÍRODOU

Největší rezervací Karlovarského kraje vás provede naučná stezka dlouhá 3,2 kilometru. Na 12 tabulích se dozvíte zajímavé informace o Božím Daru, rašeliništi, místních horských loukách, těžbě rašeliny a seznámíte se s chráněnými druhy rostlin a živočichů.

TIP:

Nevynechte Boží Vyhliďku na Božím Daru, která přitahuje pozornost atypickým vzhledem, který vychází z tradice horských chalup a odkazuje k těžbě stříbra.

Pokud jste cyklisté připravení na pořádnou dávku adrenalinu, měli byste vyzkoušet trailparky na Plešivci a Klínovci. Zdejší tratě různé obtížnosti jsou dlouhé několik desítek kilometrů.

Další tipy na výlety najdete na www.zivykraj.cz.

Od smaragdové liány k chlebovníku

Za exotickou květenou nemusíte nutně cestovat do tropů. Na trase Praha–Olomouc–Ostrava jsme pro vás vytipovali největší lákadla tamních botanických zahrad. Paradoxně dojde i na faunu.

TEXT: Bibiana Munková FOTO: Botanická zahrada Praha,
Výstaviště Flora Olomouc, Zoo Ostrava

From Jade Vine to Breadfruit

You do not need to travel far to see exotic plants. Here are tips for the best botanic gardens on the route Prague – Olomouc – Ostrava. Curiously, there are animals, too.

CZ PRAŽSKÁ LIÁNA

Přírozeným cílem milovníků tropické a subtropické vegetace je skleník Fata Morgana Botanické zahrady Praha. Jeho prohlídka vás na úvod zavede do suché australské buše, představí vzácnou flóru z Madagaskaru nebo suchomilnou vegetaci jižního Mexika a několika oblastí Afriky. Největší část skleníku představuje nížinný deštný les vlhkých tropů, se sukulentní částí spojený podzemní štolou, na jejímž konci se otevírá pohled do velkých sladkovodních akvárií obydlených množstvím tropických ryb a jiných živočichů. Tropický les tvoří rostlinná společenstva Jižní a Střední Ameriky, další části jsou vyhrazeny flóře Austrálie a Oceánie, Afriky a Madagaskaru, Vietnamu, Sundských ostrovů a Filipín. Chlazená část skleníku přibližuje

drsné prostředí amerických And, horských oblastí pevninské i ostrovní Asie a subtropické jižní Afriky. Centrální část expozice je věnována vzácné vegetaci stolových hor Venezuely.

Pokladem skleníku je tzv. smaragdová či nefritová liána (*Strongylodon macrobotrys*), která upoutá svým hroznovitým (až 90 cm dlouhým) květenstvím. Unikátní modrozelená barva květů patří k nejnápadnějším v celé rostlinné říši. Zvláštností je, že ji opylují převážně kaloni, kteří vidí barevně, neobvyklá barva jim zřejmě pomáhá v orientaci.

KULOVITÉ KAKTUSY V OLOMOUCI

Stejně jako Praha, i Olomouc se může pochlubit hned dvěma botanickými zahradami. V té, která patří pod Výstaviště Flora Olomouc, je největším lákadlem subtropický skleník, který vytváří atmosféru středomořské rajske zahrady. Jde o kolekci užitkových rostlin subtropických oblastí, ve které můžete vidět kvetoucí i plodící pomeranče, mandarinky, citrony, grapefruity, cedráty a další méně známé citrusy. Těšit se můžete i na tomely, fíkovníky, olivovníky, granátovníky nebo třeba rohovník „svatojánský chléb“ či aktinidie, jejichž plody známe jako kiwi.

Unikát vás čeká v sukulentním skleníku – skupina kulovitých kaktusů *Echinocactus grusonii* pocházejících ze středního Mexika. Poznáte je podle prstenců malých jasně žlutých květů na horní části kulovitého stonku. Na úzkých →

Od 8. dubna do 22. května můžete navštívit oblíbenou výstavu tropických motýlů.

Visit the popular exhibition of tropical butterflies from 8 April to 22 May

EN THE VINE OF PRAGUE

Most lovers of tropical and subtropical plants come to admire the Fata Morgana Greenhouse at the Botanical Garden, Prague. The tour will take you to the dry Australian bush, show you the rare plants of Madagascar or the xerophytic vegetation of Mexico and some parts of Africa. The largest part of the greenhouse is dedicated to the tropical lowland rainforest. At the end of the underground tunnel, which connects it with the succulent section, you can see a large freshwater aquarium with a range of tropical fish and other animals. The tropical forest includes plants from South and Central America, other parts are dedicated to Australia and the Pacific, Africa and Madagascar, Vietnam, the Sunda Islands and the Philippines. The cold part of the greenhouse presents the rough climate of the Andes, mountainous parts of Asia and sub-tropical Africa. The middle part of the exhibition shows the rare vegetation of Venezuela's mesas.

The highlight of the greenhouse is the so-called emerald vine or jade vine (*Strongylodon macrobotrys*) with unique racemes – up to 90-cm-long clusters of flowers of a rare bluish green colour make the plant one of the most peculiar floral species. The flowers are pollinated predominantly by megabats

and the conspicuous colour is believed to help them find it.

GLOBALAR CACTI IN OLOMOUC

Just like Prague, Olomouc too can boast two botanical gardens. The one at the Flora Olomouc Fair Ground features a subtropical greenhouse with the atmosphere of a Mediterranean garden of Eden. It contains a range of subtropical crop plants. You can admire flower and fruit bearing orange, tangerine, lemon, grapefruit, citron and other lesser-known citrus trees, as well as persimmon, fig and olive trees, pomegranates, carob or "St John's bread" trees and Actinidias which bear kiwifruit.

The unique succulent greenhouse displays a stunning group of globular cacti of the *Echinocactus grusonii* species from central Mexico. →

CZ → žebrech nese areoly s mírně zakřivenými trny, které jsou velmi tvrdé a dlouhé kolem 5cm. V rámci Evropy patří k největším exemplářům pěstovaným ve sklenících.

OSTRAVA: AZALKY I CITRUSY

V severomoravské metropoli je třeba se za exotickou vegetací vypravit do botanického parku

v místní zoo. Láká zejména největší tuzemskou kolekcí rododendronů a azalek, které kvetou na jaře – čítá přes 7 500 exemplářů a zhruba 400 druhů a kultivarů. Jsou-li pro vás azalky a rododendrony málo exotické, zkuste se podívat do sbírky bonsajů a ornamentálních stromů. Nejstarší bonsaj je zde tis z roku 1920. Zjistíte ale také, jak vypadá třeba žlutodřev, wrightie, brunfelsie malokvětá nebo hamelie. A jestli ani to neukojí vaši touhu po exotice, zbývá návštěva pěstebních skleníků. Ty jsou sice běžně veřejnosti nepřístupné, přijedete-li ale o víkendu, můžete v 11 nebo ve 14 hodin absolvovat komentovanou prohlídku. Ve skleníkovém areálu o rozloze 1 000 m² rostou tropické a subtropické rostliny užívané k dekoraci a údržbě zoologických expozic – banány, citrusy, psidia, eugenie, chlebovníky, jabutikaba, čerimoja, kakaovník, kávovník i léčivé rostliny a koření z celého světa. •

EN → They are famous for their rings of bright yellow flowers on top of the globular stem. The thin ribs of the plant have areoles with slightly curved spines. The spines are very hard and about 5cm long. This particular plant is one of the biggest growing in a greenhouse in Europe.

OSTRAVA: AZALEAS AND CITRUSES

The botanical park of the Moravian-Silesian metropolis is a part of the local zoo. It has the largest collection of rhododendrons and azaleas in Czechia. The collection of shrubs which flower in the spring contains over 7,500 individual plants of about 400 species and cultivars. If you find azaleas and rhododendrons insufficiently exotic, have a look at their collection of bonsais and ornamental trees. The oldest bonsai is the yew tree planted in 1920. But you can also learn about very unusual trees, such as yellowwood, wrightia, brunfelsia or hamelia. And if that is not enough to

satisfy your desire for the exotic, visit the cultivation greenhouses, which are usually closed to the public, but you can join a tour at weekends at 11 a.m. or 2 p.m. The greenhouse area of 1000 sq. m is home to tropical and subtropical plants used for decoration and maintenance in zoos – banana, citrus and guava trees, eugenias, carob trees, jaboticabas, cherimoya, cocoa trees, coffee plants and medicinal plants from all over the world. •

Cestujete

za poznáním, za zážitky,
za odpočinkem?

Spolehněte se na nové, **rychlé a jednoduché** pojištění **SingleTrip** od specialistů, které přináší mnoho výhod.

Díky široké síti center pomoci po celém světě a znalosti místních podmínek vám vždy zajistíme kvalitní zdravotní péči.

Vy cestujete. My se staráme.

ERVpojistovna.cz

 ERV
Evropská pojišťovna

Kousek Vietnamu za našimi humny

TEXT: Petr Manuel Ulrych FOTO: -pmu- a Sapa Trip

A Piece of Vietnam in our Backyard

Cesty za exotikou míváme obvykle spojeny s poznáváním cizích kultur či náboženství, s ochutnáváním pro nás netradičních pochoutek, nasáváním typických vůní a mnozí z nás i s výhodnými nákupy. Toho všeho se vám dostane měrou vrchovatou i při návštěvě „malé Hanoje“.

CZ Řeč je samozřejmě o legendárním „Sapě“. Tedy o areálu v pražské Libuši, který máme mnozí zafixován jako největší vietnamskou tržnici v Česku. A o kterém koluje řada legend. „Lidé se nás občas ptají, kde jsou ty pěstírny, jestli tady je podzemní město a zda jim ukážeme i některé z únikových tunelů,“ směje se Nguyen Tung, zakladatel Česko-vietnamského vzdělávacího institutu a projektu Sapa Trip, díky kterému můžete areál poznat i z méně známých stránek a zajít tam, kam by vás samotný asi nenapadlo. „Nic z toho

tady samozřejmě není a nikdy nebylo. V areálu bývalého masokombinátu pouze v uplynulých dvou desetiletích vyrostly velké plechové haly pro prodejce a z lodních kontejnerů vznikly drobné provozovny,“ vyvrací některé z letitých mýtů Tung. A poukazuje na změnu, kterou areál prošel – nabízené služby už dávno nejsou určeny jen pro vietnamskou komunitu, stejně jako si zde už nevystačíte se slovy „tržnice“ a „velkoobchod“.

VÝLET ZA KACHNOU A ZÁVITKY

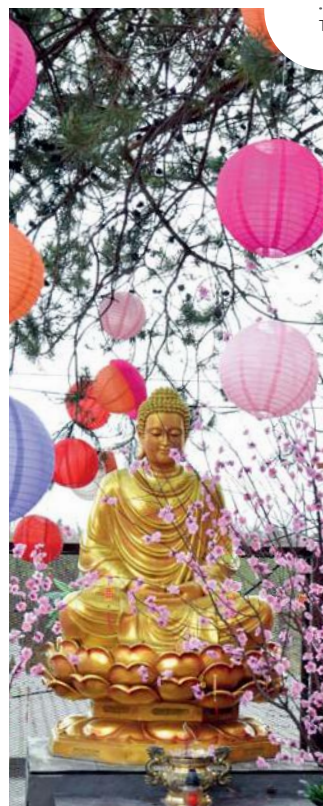
Jistě, obří SUV a limuzíny místních podnikatelů tu potkáte i dnes, stejně jako nepřehlédnete haly přetékající oděvy a dalším zbožím asijského původu. Stále více obyvatel i návštěvníků Prahy sem ale míří za nákupem exotické zeleniny a ovoce, bylinek, mořských plodů a dalších méně obvyklých surovin pro přípravu asijských pokrmů. Nebo přímo na jídlo. Vietnamská kuchyně totiž neustále nabývá na popularitě. A kdo ji může vařit líp než Vietnamci? Gastronomických provozů jsou dnes v areálu téměř tři desítky a průběžně vyrůstají další. Jak se v jejich →

Thinking of exotic destinations, we usually picture foreign cultures, different religions, the tasting of peculiar delicacies, curious aromas, and perhaps also favourable prices on interesting products. You can get all that in "Little Hanoi".

EN You might have guessed that we are talking about "Sapa" the celebrated market area in Libuš, Prague, often referred to as the largest marketplace in the Czech Republic. There are a number of legends. "Some people ask about the marihuana growrooms, about the location of the underground city or the escape tunnels," says Nguyen Tung laughing. Tung is the founder of the Czech-Vietnamese Educational Institute and the Sapa Trip project which lets you explore the lesser-known corners of Sapa and enter places you would otherwise avoid. "Of course, there has never been anything of that sort. It is a former meat plant, vast premises where tin warehouses and small workshops made from shipping containers grew over the last two decades," explains Tung, pointing out the major changes in the character of the market area: the goods and services are no longer targeted at the Vietnamese community in Czechia. You cannot go with the words "market place" or "wholesale facility" any more.

TRIP WITH DUCK AND ROLLS

You can still see local entrepreneurs in large SUVs and large halls full of clothes and other typical goods of Asian provenance. But an increasing number of Prague citizens and visitors come to Sapa to buy exotic →

nabídce orientovat? „Spíš než podniky, které mají na jídelním lístku desítky položek, bych osobně doporučovala ty, které se specializují na jedno jídlo,“ říká Lucie Pštrosová, která dnes v rámci projektu Sapa Trip provází návštěvníky areálem. „Mají na to čas a dotáhnou to k naprosté dokonalosti,“ vysvětluje. A hned ukazuje příklady: „Například restaurace Dũng Liễn je vyhlášená svojí kachnou. Stejně tak Hoảng Anh Quán. Naproti zase najdete podniky Pho Tung a Phở Quỳnh Anh specializované jen na tradiční pho bo.“ Pozor ale, až si budete objednávat. „Stačí drobná změna intonace a místo polévky si objednáte lehkou ženu,“ upozorňuje na záladnost vietnamštiny Tung.

Pho bo, tedy silný hovězí vývar s placatými nudlemi a plátky masa, zná dnes prakticky každý. Chcete-li ale ochutnat něco opravdu unikátního, co asi jinde v Česku nevyzkoušíte, zamiřte do podniku s názvem Bũn Cá na silný vývar s kousky smaženého kapřího masa. A ke svému překvapení můžete v Sapě ochutnat i „tradiční vietnamskou bagetu“. Ano, čtete správně – francouzští kolonizátoři ovlivnili i vietnamskou gastronomii a Vietnamci vzali bagety za své. A přizpůsobili si je k obrazu svému. Namísto tradiční šunky a sýra tak v podniku HALO BÁNH MÌ v rozpečené bagetě dostanete paštiku, vietnamskou šunku, omeletu, bylinky, nakládanou zeleninu a pálivou omáčku.

SYMBOLY NA KAŽDÉM KROKU

Před mnoha podniky najdete symboly, které mají majitelům přinést štěstí nebo něco jiného, co si přejí. Například u vchodu do restaurace Đông Đô, která pojme až devět stovek hostů, můžete vidět sochu Buddha. Jinde na vás packou mává ze žlutého kovu vyvedená kočička. „Ona ale nemá, hrabe penízky pro majitele,“ →

fruits and vegetables, herbs and spices, seafood and other less common ingredients for their cooking. And many come to have meals here. The popularity of Vietnamese cuisine is on the rise and who in the world can do it better than the Vietnamese? There are nearly thirty gastronomic facilities and more are emerging. How should we choose from such a large range? “I would personally recommend to avoid restaurants which offer dozens of items on their menu and focus on those which specialise,” says Lucie Pštrosová, one of the Sapa guides within the Sapa Trip project. “They give it time and make the meal perfect,” she says. And she readily supplies examples: “There is the Dũng Liễn restaurant which is famous for its duck. The same goes for Hoảng Anh Quán. Then there are places like Pho Tung or Phở Quỳnh Anh which specialize in the traditional Pho Bo.” But be careful when you place your order. Vietnamese is tricky. “A slight shift in intonation is enough to order a loose woman instead of soup,” says Tung.

Most people are familiar with Pho Bo, strong beef bouillon with noodles and slices of meat. If you want to try something unique, something that you are unlikely to find anywhere else in Czechia, visit the Bũn Cá restaurant and try their strong bouillon with fried carp chunks. Surprisingly, you can also taste the “traditional Vietnamese baguette”. It is one of the influences of the French colonists on the Vietnamese cuisine – and the Vietnamese made it their own. Instead of the usual ham and cheese, you can get your baguette in the HALO

Do Sapy se nejlépe dopravíte autobusem 113 od stanice metra Kačerov, případně linkou 197 od stanice Chodov. Vystupte v zastávce Sídliště Písnice.

When travelling to Sapa, take the 113 bus from the Metro station Kačerov or 197 from Chodov to the Sídliště Písnice stop.

V Sapě můžete ochutnat jídla ze severu, středu i jihu Vietnamu, která se liší jak surovinami, tak způsobem zpracování.

Sapa will let you taste traditional meals from all parts of Vietnam with their different ingredients and cooking methods.

BÁNH MÌ restaurant with pate, Vietnamese ham, omelette, herbs, pickled vegetables or spicy sauce.

SYMBOLS EVERYWHERE

The facades of many facilities feature symbols expected to bring good luck to its owners. A statue of Buddha can be seen in front of the Đông Đô restaurant which can seat up to 900 guests. At other places, a yellow metal cat seems to greet you with a wave of its paw. "But it is not waving, it is raking in money for its owner," explains Tung and points to the statues of lions by one of the four gates to the area. These are expected to scare away demons. Then he heads towards a sculpture of a high Asian mountain range. "This is a variant of feng shui with the famous symbol

of yin and yang. The mountains which rise from the water (replaced with pebbles here) and reach the sky symbolise the balance between opposites."

HAVEL NEXT TO BUDDHA

SAPA is also a multicultural centre. In February 2019, the celebrations of the Vietnamese New Year collided with the celebrations of the Czech Carnival. "You could see both Czech and Vietnamese traditional costumes in one hall," says Nguyen Tung. The meetings of the Czech and Vietnamese culture are often to be seen in the local pagoda, sometimes incorrectly referred to as the temple. "A pagoda contains statues of Buddha, a temple does not," says Tung. Many Czech visitors never go inside the pagoda because they think that the entrance is forbidden to non-believers. "The pagoda is open to everybody and the ladies who take care of it will only be too happy if you pop in and ask anything about our religion. Or why the Vietnamese bring their sacrifice to this photograph of former Czech President Václav Havel," Tung points to the picture on one of the altars on the ground floor. The upper floor is a presbytery with three altars symbolising animism in the Vietnamese religion which combines elements of Buddhism, Taoism and Confucianism. Some sources say that there are several monks living in the pagoda, but that is not true. You can only get the opportunity to speak to the holy men when they visit the Czech Republic on rare occasions. But you can see members of the Vietnamese community pray in the pagoda, light incense sticks and place sacrifice on the altars. •

vykládá známý symbol Tung. U jedné ze čtyř bran do areálu zase ukazuje na sochy lvů, které by měly odhánět démony, a po chvíli míří k nedaleké skulptuře znázorňující vysoké asijské pohoří. „Toto je obdoba feng shui, která mimo jiné pracuje se známým symbolem jin-jang. Pohoří stoupající k nebi z vody, dnes už nahrazené oblázky, symbolizuje rovnováhu protikladů,“ vysvětluje průvodce.

Pagoda v Sapě je otevřena všem.

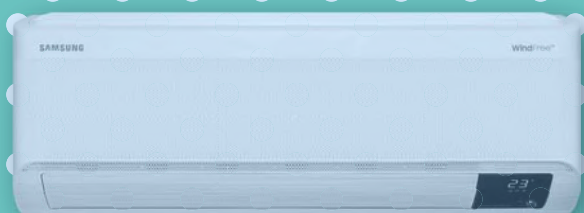
The pagoda in Sapa is open to everybody

HAVEL VEDLE BUDDHY

SAPA funguje i jako multikulturní centrum. Například v únoru 2019 jste mohli být svědky toho, jak se zde souběžně slavil příchod vietnamského nového roku a našeho masopustu. „V jednom sále jste tak mohli vidět vietnamské i české kroje,“ vzpomíná Nguyen Tung a dodává, že k setkání české a vietnamské kultury, resp. našich náboženství, dochází také v místní pagodě, občas nesprávně nazývané chrámem. „V pagodě najdete sochy Buddha, v chrámu ne,“ vysvětluje Tung a dodává, že řada českých návštěvníků pagodu mívá v domněnku, že dovnitř smí pouze místní věřící. „Pagoda je ale otevřena všem a dámy, které se o ni starají, budou jen rády, když sem zavítáte a zeptáte se na cokoli, co se týká našeho náboženství. Nebo proč Vietnamci přinášejí obětiny k této fotografii Václava Havla,“ ukazuje Tung na snímek na jednom z oltářů v přízemí. V patře se potom nachází presbytář s třemi oltáři symbolizujícími animismus vietnamského náboženství, v němž se mísí prvky buddhismu, taoismu a konfucianismu. V některých zdrojích se dočtete, že ve zdejší pagodě žije několik mnichů. To není pravda, příležitost setkat se a pohovořit s oddanými stoupenci zmiňované víry máte jen při jejich návštěvách Česka během zvláštních příležitostí. Po většinu roku ale můžete být v pagodě svědky toho, jak se příslušníci vietnamské komunity modlí, zapalují vonné tyčinky a kladou obětiny na oltáře. •

SAMSUNG

Climate Solutions

Chladno bez průvanu Wind Free™

**Bezprůvanové
chlazení**

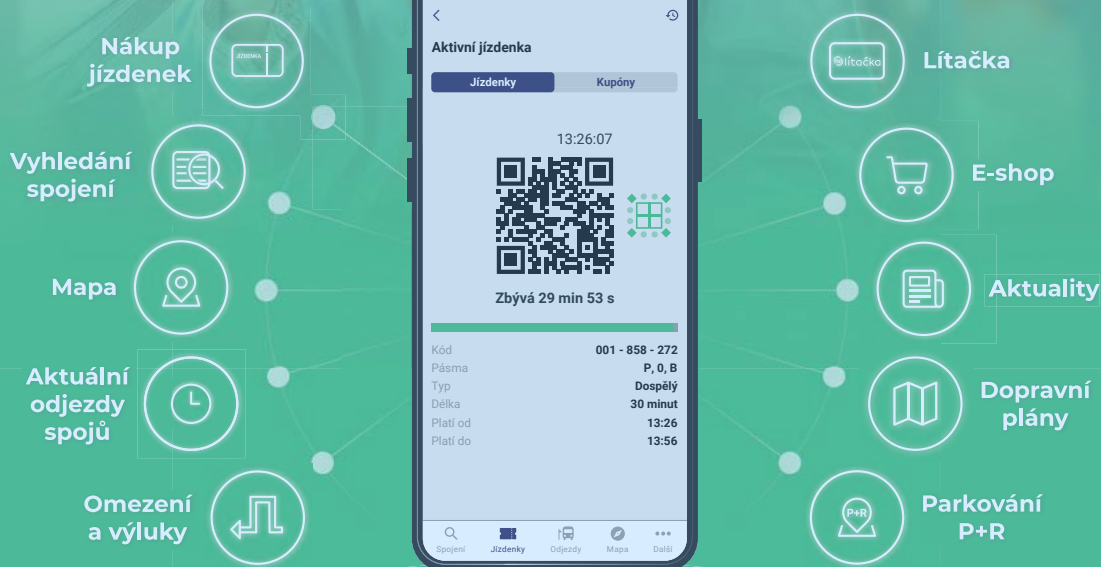

**Nízká
hlučnost**

**Úspora
energie**

Cestujte pohodlněji s aplikací PID Lítačka

Komplexní řešení pro cestování hromadnou dopravou
v Praze a Středočeském kraji.

TOP zážitky s Rhétskou dráhou

Rhétská dráha, železnice kantonu Graubünden, se právem těší velké oblibě. Zaveze vás do samého nitra hor i do kouzelných měst a vesniček, ale největším zážitkem je jízda sama a výhledy z oken vlaku. Jedinečné dílo železničních stavebních inženýrů zajistilo Rhétské dráze místo i na seznamu památek UNESCO.

38

ADVERTORIAL

AKCE: Na e-shopu

MojeSvycarsko.com si můžete objednat denní jízdenku na celou síť Rhétské dráhy za pouhých 750 Kč. Při objednání uveďte do objednávkového formuláře kód „RhB speciál“. Další tipy a novinky Rhétské dráhy naleznete na MojeSvycarsko.com/rhb nebo pomocí QR kódu.

CZ Bernina Express – cesta od ledovců k palmám: Právě na jeho trase naleznete obě tratě zapsané na seznamu UNESCO. Výjimečnost spočívá především v tom, že vlaky na této trase zvládají stoupání až 70 ‰ bez ozubnice. S překonáváním výškových rozdílů si tady poradili vybudováním spirálových tunelů ve skále nebo kruhovým viaduktem. Trasa se pyšní celkem 196 mosty, z nichž nejobdivovanější je Landwasserviadukt. Vlak vyjíždí z Churu do italského Tirana a odtud můžete v letních měsících pokračovat ještě autobusem do Lugana. Pokud chcete zůstat jen na kolejkách, svou trasu z Churu do Tirana stihnete projet tam i zpět v jednom dni.

Ledovcový expres – nejpomalejší rychlík světa: Spojuje dvě proslulá středisksa Sv. Mořic v Graubündenu a Zermatt ve Wallisu. Celou trať projedete za necelých osm hodin, kdy se ale ani na chvilku nebudete nudit. Na 291km trase vás čeká 291 mostů a 91 tunelů. Nejvyšší bod trati je Oberalppass (2 033 m n. m.) a nejnižší v Churu (585 m n. m.). Rhétská dráha provozuje trať ze Sv. Mořice až do Disentisu, druhá polovina je ve správě Matterhorn Gotthard Bahn.

Arosalinie – vystoupejte 1 000 výškových metrů na trati dlouhé 26km: Vydejte se po unikátní trati z Churu do Arosy, malebného horského střediska. Cesta sem trvá hodinu a přímo od nádraží si tady můžete vyjet lanovkou na vrchol Weisshornu, odkud se nabízejí nádherné výhledy. V mezistanici navštivte medvědí park spojený i s lanovým parkem.

Nostalgický vlak – železniční historie na vlastní kůži: V letních měsících vás čeká 40minutová jízda z Davosu do Filisuru vlakovou soupravou, ve které jsou řazeny historické i otevřené vagony. Ve Filisuru si udělejte pauzu a zajděte se podívat na nejfotografovanější viadukt Švýcarska – Landwasserviadukt. Pro turisty ubytované v Davosu je jízda nostalgickým vlakem zdarma. •

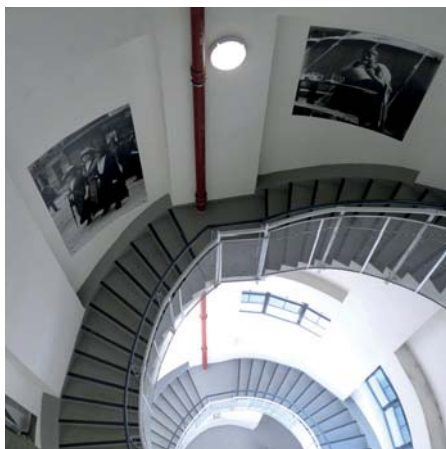
Navštivte královské město Kolín!

kolín

BARTOLOMĚJSKÉ NÁVRŠÍ poklad v srdci Kolína

- chrám sv. Bartoloměje z dílny Petra Parléře
- kostnice s bohatou ornamentální výzdobou
- stará farní škola s interaktivní expozicí
- zvonice s vyhlídkou a unikátní zahrady na parkáně

www.bartolomejskenavrsi.cz

ROZHLEDNA VODÁRNA KOLÍN na výlet s výhledem!

- technická a architektonická památka
- 45 m vysoká rozhledna s výhledem na Kolín a Polabí
- videoprezentace o zajímavostech a památkách v okolí
- unikátní přístup do prostoru bývalé vodní nádrže

www.vodarnakolin.cz

JERUZALÉM NA LABI kolínský židovský klenot

- jedna z nejstarších a nejcennějších synagog v Čechách
- dva unikátní židovské hřbitovy
- kameny zmizelých – Stolpersteine stezka

www.jeruzalemnalabi.cz

www.kolinzije.cz

Česko očima cizinců

Aniž bychom si to uvědomovali, exotiku máme mnozí před očima každý den. Stačí se na Česko podívat optikou cizinců, kteří zde žijí.

40

ANKETA

TEXT: Petr Manuel Ulrych

FOTO: Tran Son Tung, archiv respondentů /
Respondents' archives

Czechia through Foreigners' Eyes

We might not realise but we see the exotic every day. Just look at Czechia through the eyes of foreigners who live here.

Otázky
Questions

CO PRO VÁS BYLO V ČESKU
NEJEXOTIČTĚJŠÍ, KDYŽ JSTE
SEM PŘIJEL/A POPRVÉ?

WHAT DID YOU FIND MOST
EXOTIC ABOUT CZECHIA
WHEN YOU FIRST CAME
HERE?

Marc
Di Duca

Překladatel, publicista, průvodce
Velká Británie

Pro Angličany poskytují nejjexotičtější zážitek v České republice vaše nádherná lázeňská města, zejména noblesní trojice, která tvoří Západočeský lázeňský trojúhelník. Nejenže v těchto místech vyvěrá minerální voda, kterou můžete pít přímo ze zdroje (skoro nemyslitelné v Británii), a která má až zázračné účinky na lidské tělo, ale prameny jsou obklopeny nejzdobnější architekturou v celé zemi.

Translator, Travel Author
and Hiking Guide
Great Britain

For us English, the most exotic experience in the Czech Republic comes in the form of your magnificent spa towns, especially those that make up the West Bohemian Spa Triangle. Not only does water rise in these places that you can drink straight from the ground (almost unthinkable in the UK), but the springs are surrounded by the most grandiose architecture in the entire country.

Erlend Hella Matre

Stage designer, filmový scénograf
Norsko

Pro mě byla nejexotičtější (a zábavným) aspektem Česka, když jsem se sem v roce 1998 přistěhoval, téměř úplná absence zákaznického servisu v obchodech, kavárnách či na úřadech. To, že mě úplně ignorovali, a někdy i křičeli, když jsem si chtěl koupit novou košili, bylo svým způsobem docela uspokojující. Připadalo mi to jako určitá svoboda od usměvavého komercializovaného světa, na který jsem byl zvyklý. Vlastně mi to chybí.

Stage designer, Film art director
Norway

For me the most exotic (and funny) aspect of Prague/Czech Rep. when I moved here in 1998, was the almost complete lack of customer service in shops, cafes, public offices etc. Being completely ignored, sometimes even yelled at, when I wanted to buy a new shirt was in a strange way quite satisfying. It felt like a sort of freedom from the smiling commercialized world I was used to. I actually miss it.

Tran Hong Nhung

Průvodkyně
Vietnam

Pro mě je exotika cokoliv nového, co jsem v životě ještě neviděla a nezažila. Narodila jsem se a vyrostla v regionu, kde převládá tropické podnebí. V létě teploty dosahují až 40 °C ve stínu. Už je to 16 let, co jsem poprvé v životě viděla sněh. Vzpomínám na to do dnešního dne. Během jedné noci napadlo až 15 cm. Představte si – malá vesnice u hranic s Německem, brzy ráno, čerstvě napadaný sníh a oheň v kamnech. Byl to kouzelný moment.

Tour guide
Vietnam

Everything new, everything I had never seen before, is exotic to me. I was born and grew up in a region with a predominantly tropical climate. In the summer, temperatures reach 40°C in the shade. It has been 16 years now since I first saw snow, and I can still remember how it snowed at night and there was 15cm of snow in the morning. Just imagine, a small village close to the German border, fresh snow and a fire in the fireplace. It was a moment of magic.

Theophilus Mensah Larbi

Student
Ghana

Zvláštní je pro mne třeba české jídlo – mnohokrát jsem zkoušel svíčkovou, koprovku nebo ovocné knedlíky, ale nechutnalo mi to. I hudba je úplně odlišná, než na jakou jsem zvyklý. Zpočátku mi přišlo zvláštní, jak jsou Češi rezervovaní, ale pak jsem pochopil, že je to součást české kultury a respektuji to. Fascinuje mne ale třeba otevřenost pracovního trhu či rovnost pohlaví. A dochvilnost vaší hromadné dopravy.

Student
Ghana

I find Czech food very peculiar. I have tried "svíčková", dill sauce or fruit "knedlíky" several times but I didn't like it. Your music is very different from what I am used to. At the beginning, I wondered at the way Czechs are detached, but then I understood that it is a part of your culture and I respect it. What fascinates me is the open labour market or gender equality. And the way your public transport runs on time.

Ali Amiri

Dermatolog
Kuvajt

Nejexotičtější pro mě byla asi čeština jakožto jazyk, který jsem předtím v životě neslyšel a kterému jsem tudíž vůbec nerozuměl. Fascinován jsem byl třeba ale i tím, jak kluci dokážou během jednoho večera vypít tolik piv. Po příchodu do Česka jsem bydlel v Poděbradech a velmi nezvyklé pro mě tehdy bylo, že v 18 nebo 19 hodin je všechno zavřeno – v Kuvajtu, kde jsem vyrůstal, je všude otevřeno do půlnoci.

Dermatologist
Kuwait

I think that the most exotic thing was your language. I had never heard the sound of it before and I couldn't understand it at all. I also found it fascinating how many beers Czech men are able to drink in just one night. When I came to Czechia, I stayed in Poděbrady and found it very weird that all shops close by 6 or 7 p.m. In Kuwait, where I grew up, all places remain open until midnight.

Andrew Sobura

CEO Supersoused
Kanada

Jedna z prvních věcí, která mě nedlouho poté, co jsem se sem přestěhoval, překvapila, bylo České Švýcarsko se všemi těmi skalními útvary a neskutečnou krajinou. Za zmínku také stojí, že Česko má s ohledem na svoji malou rozlohu tolik krásných hor s možností lyžování! Poprvé jsem si tu mohl vyzkoušet běžky a je to velmi příjemný způsob, jak poznat české hory – jen to nepřehánět s pivem.

CEO of Supersoused
Canada

One of the first things that took me by surprise not long after I moved here was Czech-Switzerland, with all its rock formations and surreal landscape. Also worth mentioning, Czechia has so many nice ski-able mountains for a country of its size! I got to try cross-country skiing for the first time here, and it's a very pleasant way to get to know the Czech mountains – just don't overdo it with the beer.

Chris Harding

Online coach
Velká Británie

Pro mě asi nejzajímavější věcí v České republice, když jsem sem přijel, bylo to, jak jsou lidé velmi zdvořilí, když říkají ahoj, sbohem, dobré ráno a dobrý večer. Tohle v Londýně obvykle neříkáme.

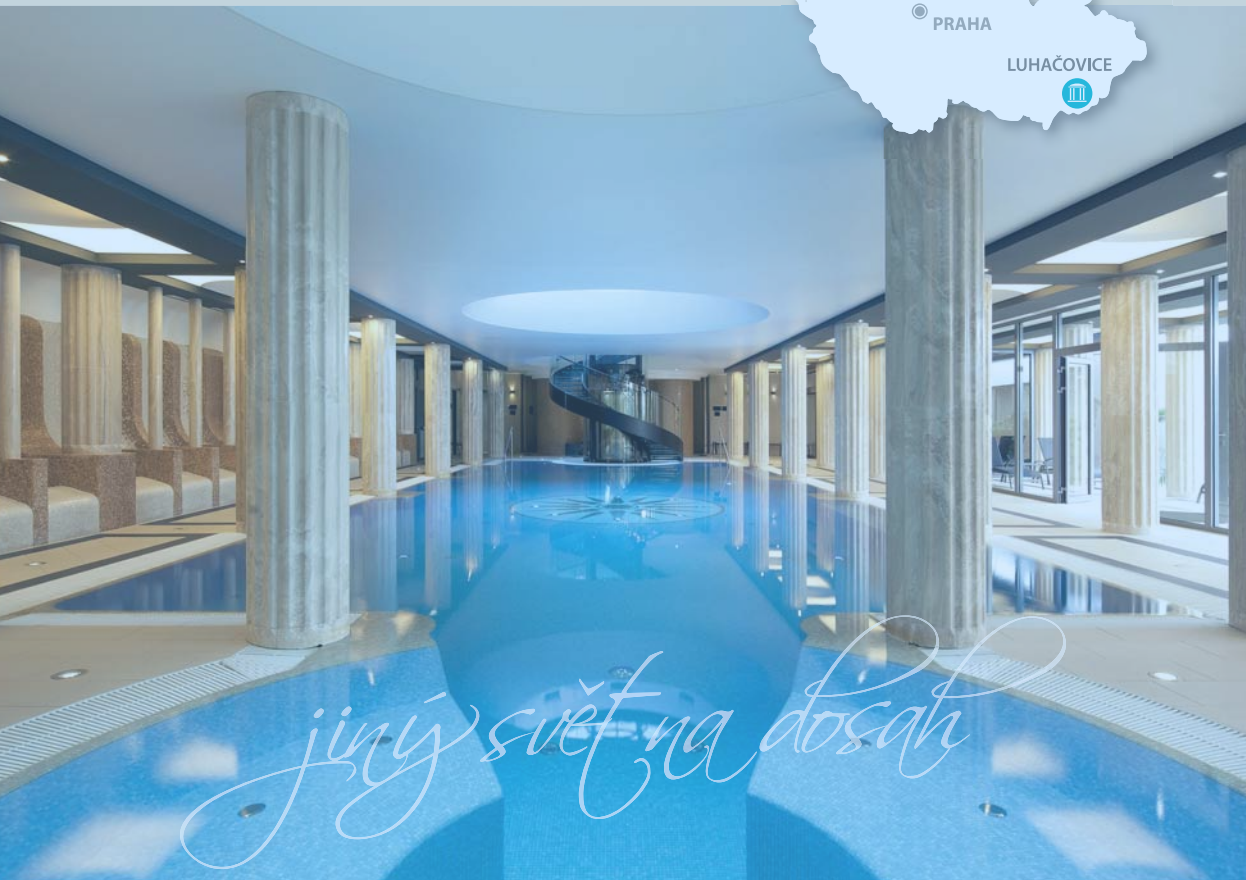
Online coach
Great Britain

The most interesting thing I found about the Czech Republic when I arrived was that people were very polite with saying, Hello, Goodbye, Good morning and Good evening. We never usually say this in London.

★★★★
ALEXANDRIA
Spa & Wellness hotel

PRAHA

LUHAČOVICE

*Načerpejte energii v **Luhačovicích**
a užijte si nejkrásnější moravské lázně...*

- vyzkoušejte
blahodárné účinky koupelí v přírodní minerální vodě
 - odpočíte si
při masážích a wellness rituálech plných vůní
 - ochutnejte
speciality ve vyhlášené Francouzské restauraci
- ... i jeden víkend pomůže ...

HotelAlexandria.cz

Jaká bude vaše letošní dovolená?

Vyrazte za zážitky na Východní Moravu

Zlínský kraj

www.vychodni-morava.cz

KVĚTNÁ ZAHRADA
FOTO: archiv DMO Kroměřížsko

44

ADVERTORIAL

CZ Autenticita a pestrost jsou dvěma nejcennějšími atributy Východní Moravy – turistické destinace Zlínského kraje. Unikátně ji tvoří čtyři zcela specifické moravské regiony: Slovácko, Kroměřížsko, Valašsko, Zlínsko a Luhačovice. Svou dovolenou můžete směřovat do jednoho z nich nebo procestovat všechny. Při cestě Leo Expressem máte prakticky tři možnosti, kde v tomto pozoruhodném regionu vystoupit. V Hulíně, Otrokovicích nebo Starém Městě. Zkusíme vám navodit představu o každém místě zvlášť.

Vystoupíte-li v Hulíně a vydáte se do blízké Kroměříže, čeká vás úžasný dotyk barokní UNESCO architektury včetně té zahrady. Své o tom vědí i filmaři, kteří si Arcibiskupský zámek nebo zahrady Květnou a Podzámeckou oblíbili. Mezi poslední filmový počín patří série Marie Terezie s Vojtou Kotkem v hlavní roli. Nebo se vydejte za turistikou do Hostýnských vrchů, kde i duše radostně zaplesá silným zážitkem na poutním místě – Svatém Hostýně.

Jedete dál, minete i Otrokovice a vystoupíte až ve Starém Městě. Panečku, „tož to budú“ zážitky. Víno, královské město Uherské Hradiště a největší z dojmů: staroslavský Velehrad – duchovní centrum Evropy. Můžete se ovšem vydat

i na druhou stranu. Objevíte možné rodiště Jana Amose Komenského, půvabné město Uherský Brod a v něm muzeum evropsky významného rodáka. Nebo budete pokračovat ještě dál, a to vám pak vyrazí dech nečekaný zážitek při túře v Bílých Karpatech. Taková Velká Javořina dosahuje téměř tisíce metrů a je z ní nádherný výhled všemi směry. „To není země, to je zahrádka,“ říkal pan doktor ve Vesničce mé stře-diskové. Tady to platí sedminásobně. A po horském pochodu wellness v půvabných lázních? Ano, Janáčkem milované Luhačovice nabízejí léčivé prameny, špičkové hotely a skvělou gastronomii.

LUHAČOVICE
FOTO: m-ark

INTERIÉR VILY T. BATI
FOTO: archiv Nadace T. Bati

BAŤOVSKÉ DOMKY
FOTO: Jiří Novosád

700 zlín.

45
ADVERTORIAL

ZLÍN – ZÁŘIVÝ FENOMÉN BAŤA

Do metropole regionu Východní Moravy je to z Otrokovic pouze necelých jedenáct kilometrů. Geniální podnikatel T. Baťa přeměnil Zlín z provinční obce zaprášených cest v hlavní světové město bot. Autentickým zážitkem z města pro vás bude nezaměnitelná architektura v podobě typických baťovských domků, urbanismu a unikátního továrního areálu přímo v centru města. Navštivte zlínský mrakodrap, tzv. 21, s pojezdovou kanceláří šéfa firmy Baťa nebo také nejdelší funkční páternoster svého druhu v České republice. Na vyhlídkové terase s dalekohledy podobnými jako na amerických mrakodrapech budete mít výhled na celé město. S příběhem slavné firmy se seznámíte v komplexu továrních budov 14|15 BAŤŮV INSTITUT. Zde se ukrývá jedinečná expozice Princip Baťa. Mezi exponáty uvidíte původní linku na výrobu obuvi, unikátní sbírku obuvi z celého světa a desítky produktů značky Baťa od tkaniček po letadla. Za symbol města a perlu světového funkcionalismu je považován Památník Tomáše Bati s maketou letounu Junkers-F13, jenž připomíná osudovou tragédii Tomáše Bati. Tato architektonická ikona přesahuje svým významem hranice nejen města, ale i České republiky. V Infopointu baťovského bydlení, který je umístěn v jednom z původních

baťovských domků, se dozvíte mnoho zajímavostí o unikátní architektuře obytných čtvrtí, které stavěla firma Baťa pro své zaměstnance. Za návštěvu stojí také vila Tomáše Bati, kde na vás dýchne zdejší akční duch plný pracovitosti, odvahy a invenčnosti. Připraveny jsou pro vás také komentované prohlídky města ZÓNA ZLÍN s průvodcem (www.ic-zlin.cz). Nutno dodat, že ještě před Baťou mělo město bohatou historii. Právě letos si Zlín připomíná 700 let od první písemné zmínky (www.zlin700.eu). Poznejte genius loci tohoto výjimečného místa. Přijďte, vystupte a pobuďte na Východní Moravě! Jste srdečně zváni. •

Letos to bude JÍZDA!

Jízda králů. Lidový obyčej, který se v České republice koná už jen v několika málo obcích. Letošní rok je významný pro oblast Slovácka. Konají se zde totiž hned tři jízdy králů!

Vlčnov, Hluk, Kunovice. Tři obce, ve který se (v tomto pořadí) letos budou jízdy králů konat. Pestrobarevné kroje, nespočet folklorních nadšenců, mladí jezdci na nazdobených koních, hudba, zpěv a vůbec – folklor ve všech svých podobách. Během slavností zažijete jedinečnou atmosféru, dotvářenou nadšením místních obyvatel, náležitě pyšných na své tradice. Ochutnáte krajové speciality, jako vyhlášené vlčnovské vdolečky nebo slovácká vína, která na Slovácku neodmyslitelně patří ke každé folklorní slavnosti. Ptáte se, na kterou jízdu byste se měli přijet podívat? Nelehká otázka.

Přestože všechny tři jízdy králů vycházejí ze stejné tradice, všude je tato slavnost zasazena do jiného rámce doprovodných aktivit. Vlčnovská jízda je vedle slavnosti samotné vyhlášena také předvečery ve vlčnovských budách. Pro Kunovice je typická sobotní formanská jízda povozů a kočárů. V Hluku se jízda králů koná v rámci Dolňáckých slavností písní a tanců.

■ www.jizdakralukunovice.cz

Jízda králů Kunovice 6. – 7. 8. 2022

Ve Vlčnově se jízda králů koná každoročně, v Kunovicích jednou za dva roky a v Hluku každý třetí rok. Jen jednou za šest let se tak podaří vytvořit pomyslný trojúhelník mezi Kunovicemi, Vlčnovem a Hlukem. Letošní rok je vsutku výjimečný, a tak neuděláte chybu, když se přijedete podívat na všechny tři. Máte tak jedinečnou možnost porovnat rozmanitost jednotlivých slavností a užít si té krásy vrchovatou měrou. Další příležitost se naskytne až v roce 2028.

27. listopadu 2011 byla jízda králů zapsána na Reprezentativní seznam nehmotného kulturního dědictví lidstva UNESCO.

„Hýlom, hýlom, počúvajte horní, dolní, domácí aj přespolní!“ nese se ulicemi během jízdy králů. Přijďte to zažít!

www.slovacko.cz

■ www.jizdakralu.cz

Jízda králů Vlčnov 28. – 29. 5. 2022

■ www.jizdakraluhluk.cz

Jízda králů Hluk 30. 6. – 4. 7. 2022

Zmrazte klíště!

Sprej pro bezpečné a snadné odstraňování klíšťat

Pro celou rodinu i vašeho domácího mazlíčka

Snížení rizika přenosu
nemocí přenášených
klíšťaty při jejich
odstraňování

Okamžitý účinek,
snadné odstranění.

Dostupný v lékárnách.

www.zmraztekliste.cz

Zdravotnický prostředek. Před použitím si pečlivě přečtěte návod k použití.

DĚČÍN
JEVÍ
BOŽÍ

HLEDÁTE MÍSTO PRO AKTIVNÍ DOVOLENOU? LOOKING FOR THE IDEAL ACTIVE BREAK?

Zažijte Děčín, město jako stvořené pro aktivní dovolenou. Najdete ho na hranicích národního parku České Švýcarsko v malebné krajině hlubokých skalních masivů, rozsáhlých lesů a vodních toků. Užijte si jízdu na kole, turistiku nebo vodní sporty. Odpočinek pak najdete třeba v místním aquaparku, útulných kavárnách a historických zákoutích.

Come and experience Děčín, a town just made for active breaks. You'll find us on the edge of the Czech Switzerland National Park amid a picturesque landscape of dramatic rock formations, vast swathes of forest and countless waterways. It's the ideal place to enjoy a bike ride, a hike or water sports, after which you can take it easy in the town's aquapark, cosy cafes and magically historical places.

www.idecin.cz

FB: Děčín pro turisty

Insta: idecin.cz

Labská stezka

Ta nejkrásnější trasa
pro vaše výlety!

LABE e ELBE
LABSKA-STEZKA.CZ

Brána do Čech
www.branadocech.cz

České středohoří

Českosaské
ŠVÝCARSKO

Dresden

Děčín
nejníže položené město v ČR

Střekov
nejromantičtější hrad kraje

Velké Žernoseky
nejsevernější vinice v ČR

Roudnice nad Labem
největší zámek v Ústeckém kraji

Hřensko a Pravčická brána
největší pískovcová brána
v Evropě

Velké Březno
nejmladší zámek a pivovar
Březňák

Litoměřice
nejmalebnější město
Českého středohoří

- trasa cyklostezky
- alternativní trasa 2A
- Podřípský motoráček T5
- Středohorský motoráček T4
- Zubrnická mušeliní železnice T3
- zastávka cyklobusu
- přístaviště
- přivoz

www.stredohori.cz

www.ceskesvycarsko.cz

První ootoolnička
vznikla na Vysočině

The first project of
Ootoolno.cz is in the
Vysočina region

50

TRENDY

Ubytování, z kterého budete na větvi

TEXT: Bibiana Munková

FOTO: Ootoolno.cz, Tree Houses

Přiznejme si to – jen málokdo z nás alespoň jednou nezatočil být na chvíli jako Bart Simpson a mít své „království“ v domku v koruně vzrostlého stromu. To, co bylo ještě před deseti lety pro většinu Čechů nesplnitelné přání, si dnes může dopřát prakticky kdokoli a kdykoli. Klidně i v zimě.

CZ Fenomén domů na stromech k nám v roce 2013 nepřišel ze Springfieldu, ale z Francie, kde má tento typ ubytování v rámci Evropy nejdelší tradici. Alespoň podle Jaroslavy Abrahamové z firmy Tree Houses, která jako první nabídla domky na stromech českým klientům a k dnešnímu dni má na kontě přes 80 realizací v Česku i v zahraničí.

Uprostřed lesů, na březích rybníků, ale také na zahradách penzionů či hotelů vyrůstají jak houby po dešti projekty, díky kterým si může romantický zážitek spojený s přespáním v několikametrové výšce dopřát každý. Nebo alespoň ten, kdo netrpí závratěmi a nebojí se žebříků. A přestože nejde o úplně levnou legraci (noc ve stromovém domku bez vody, elektřiny a internetu stojí aktuálně víc než ve většině solidních pražských hotelů), na nezáměr klientů si provozovatelé nemohou stěžovat. Většina má minimálně o víkendech vyprodáno dlouho dopředu. „Lidé rádi zkoušejí nové a netradiční formy dovolených či ubytování a v době pandemie jde také o zážitek bezpečnější než v klasických hotelech,” zamýšlí se Jaroslava Abrahamová a dodává, že zákazníci jsou ochotni si připlatit za naprosté soukromí, které jim chatky nabízejí.

„Lidé jsou uvězněni v pasti podvědomých návyků výkonu, ve kterém být ‚busy‘ je nejvyšší známka ctnosti. Většina lidí dnes neumí, být jenom na chvíli,

jen tak být, aniž by je někam okamžitě nestrhnul proud myšlenek. Na to však lidský organismus není staven a potřebuje i odpočinek,” uvažuje nad popularitou tohoto druhu ubytování Jiří Brada a dodává, že přesně z tohoto důvodu loni vstoupil jako nový hráč na glampingový trh se svým originálním projektem Ootoolno.cz. „Kladli jsme obrovský důraz na inovativnost, design a kvalitu řemeslného zpracování,” říká Brada, jehož první „ootoolničku” najdete na Vysočině, nedaleko Jihlavy. Její koncept je úplně odlišný – zatímco konkurenčními realizacemi „prorůstají” kmeny stromů, tato „ootoolna” jako by se díky zavěšení pomocí ocelových lan vznášela mezi stromy. →

Branching out Accommodation

Let's admit it – few of us have never wanted to be like Bart Simpson for a moment and have their own little kingdom in a treetop house. What most Czechs saw as a naïve dream a decade ago, is now available to anybody and at any time. Even in the winter.

EN The trend of treetop houses did not originate in Springfield. It came to Czechia in 2013 from France where it has the longest tradition in Europe. At least that is what Jaroslava Abrahamová from the Tree Houses company tells us. The company was the first to offer treehouses to Czech clients. By now, they have built over 80 treetop houses in Czechia and abroad.

New projects located in the middle of the woods, on the banks of

ponds, but also in gardens by hotels keep emerging to offer people the unique experience of a romantic night several meters above the ground. A fine thing for those who are not afraid of heights and have enough courage to climb up the ladder. Not that it is cheap. A night in a treetop house with no water or electricity costs more than in most Prague hotels. But there is never a lack of customers. Most houses are fully booked for many weekends to come. “People like to try new and original forms of holidays or accommodation. And it is safer during the pandemic than traditional hotels,” says Jaroslava Abrahamová. Clients are willing to pay more for the complete privacy and seclusion in the treetop.

“People are trapped in their unconscious aspiration to perform. Being busy is regarded as a virtue. Most people are unable to spend time with themselves and switch off the constant flow of thoughts. But the human organism →

CZ → Poklesu zájmu a návratu lidí do klasických hotelů se zástupci obou zmiňovaných projektů nebojí. Shodují se ale, že trh se pročistí. „Každý, kdo má dnes kus dvorku, si tam postaví jurtu či maringotku a domnívá se, že bude mít plno. To se brzy změní, lidé si budou vybírat jenom originalitu

a kvalitu. Proto klademe nekompromisní důraz na kvalitu provedení a celkové služby, proto chceme neustále přicházet s novými koncepty,” říká Jiří Brada a avizuje, že nabídku brzy doplní ootoolny na vodní hladině i na zemi. Díky franšízantům, které firma nyní hledá, by se portfolio mělo rozrůstat, v plánu je i expanze tohoto originálního českého projektu do zahraničí. „Trend spěje k dokonalejším a luxusnějším prvkům zařazeným do staveb tohoto typu,” říká Eva Maděryčová z Tree Houses, podle které přibývá třeba domků s netradičním vstupem nebo s terasami pro spa a relaxaci. Zkrátka a dobře, Bart nám bude závidět... •

52

TRENDY

Tree Houses mají na kontě přes 80 realizací v Česku i zahraničí

Tree Houses have built over 80 projects in Czechia and abroad

EN → needs it, we need to take a rest,” says Jiří Brada explaining the popularity of this type of accommodation. That is why last year, he entered the glamping market with his original project entitled Ootoolno.cz. “We are very particular about originality, innovation, design and high quality workmanship,” says Brada. His first treetop house is in the Vysočina region near Jihlava. The concept is unique. While other treetop houses are built around a tree trunk, this one seems to hover among the treetops suspended on metal ropes.

Representatives of the projects are not afraid of their customers returning to conventional hotels one day. But they both agree that the market will slim down. “Many people placed a yurt or caravan behind their house to sell accommodation. But that will soon change and people will focus on originality and quality. That is why we never compromise about the quality

of the accommodation and our services, and we keep introducing new concepts,” says Jiří Brada. His project will soon offer unusual accommodation on water and land. The company is planning to give out franchises to make the range of the original Czech project grow and potentially expand internationally. “The trend is towards higher quality and more luxurious elements in buildings of this kind,” says Eva Maděryčová of Tree Houses. Many of the newer houses have original ways of access or terraces with whirlpools for relaxation. To put it briefly: Bart would be jealous... •

ZAŽIJTE PŘÍRODU NAPLNO

Užijte si jaro po svém, **NORDBLANC** vám bude spolehlivým společníkem. Příroda nám nabízí ideální místo pro oddych, a s příchodem teplejšího počasí i prostor na venkovní sportovní aktivity. Užijte si kontakt s přírodou na maximum!

WWW.NORDBLANC-OBCHOD.CZ

Leo Express spojuje síly s Renfe. Co to znamená?

Novým strategickým investorem Leo Expressu se stala španělská společnost Renfe. Toto spojení nám přinese nové příležitosti.

TEXT: Tadeáš Žíka FOTO: Shutterstock.com

54

ZÁKULÍ

CZ Leo Express poprvé vyjel na české koleje v roce 2012 jako malý soukromý dopravce. Tentokrát se slovo „soukromý“ na kolejích moc nenosilo a museli jsme o své místo bojovat. A hle, o necelých 10 let později tu černé vlaky jezdí stále a železnice za tu dobu udělala obrovský krok směrem k lepším službám pro zákazníky. V roce 2019 jsme výrazně překonali obrát 1 miliardy korun, dosáhli zisku a měli ambiciózní plány. To vše ale překazila pandemie, která zastavila celý svět. Že malý soukromý dopravce přežije dva roky pandemie, se rovná téměř zázraku. Bylo nám tak jasné, že pro stabilní budoucnost, ve které navážeme na náš dřívější úspěch a zase začneme expandovat, budeme potřebovat silného partnera.

NOVÝ STRATEGICKÝ INVESTOR SE NAŠEL VE ŠPANĚLSKU

Proto jsme během minulého roku přivítali do naší společnosti nového strategického investora, španělského dopravce Renfe. Ten odkoupil poloviční podíl skupiny Leo Express a ještě s sebou přinesl dalšího menšího investora, švédskou společnost zaměřenou na údržbu železničních vozidel EuroMaint, který získal v Leo Expressu 5% podíl. Co vlastně Renfe je, jak se jim daří ve Španělsku, proč jsou z Leo Expressu nadšeni, co s námi plánují a hlavně: co to znamená pro vás, naše cestující?

Renfe je železniční dopravce, vlastněný Španělským královstvím, který vznikl v roce 2005 rozdělením původního státního podniku, jenž od roku 1941 vlastnil veškerou železniční infrastrukturu ve Španělsku a provozoval na ní vlaky, podobně jako tomu bylo v případě Českých drah. Dnes se Renfe specializuje na osobní i nákladní dopravu, železniční údržbu a pronájem železničních vozidel. Každý den pro cestující vypravuje přes 5 000 vlaků od příměstských linek až po ty dálkové. Provozuje také flotilu vysokorychlostních vlaků, které obsluhují největší síť vysokorychlostních tratí v Evropě (a druhou na světě). Každý rok se vlaky s ikonickým bílým zbarvením s fialovým pruhem svezou přes 500 milionů cestujících. Kompletní provoz přitom zajišťuje zhruba 15 000 zaměstnanců. →

Leo Express Joins Forces with Renfe. To what End?

The new strategic partnership with the Spanish company Renfe will open new opportunities for Leo Express.

EN Leo Express first took to the Czech rails in 2012 as a small private carrier. The word “private” was very new to the railways at that time and we needed to fight our way through. Today, not a decade later, our black trains are still there and the whole railway sector has made an astonishing progress towards better customer services. In 2019, we first beat a turnover of CZK 1 billion and reached a profit. Our ambitious plans were cut short by the pandemic which stopped the whole world. It is nearly a miracle for a small carrier to have withstood the two years. But we understood that we would need a strong partner to build a stable future, to continue our previous successful operations and begin to expand again.

THE NEW STRATEGIC INVESTOR COMES FROM SPAIN

That is why last year, we welcomed the new strategic investor – the Spanish carrier Renfe. Renfe bought a half-share in the Leo Express Group and brought along a smaller investor, a Swedish company focusing on the maintenance of

railway vehicles EuroMaint which bought a 5% share in Leo Express. But who exactly is Renfe, how do they fare in Spain, why are they enthusiastic about Leo Express, what do they plan to do here, and mainly: what does it mean for our passengers?

Renfe is a railway carrier owned by the Kingdom of Spain. It was founded in 2005 through the split of the state-run company which had owned the whole Spanish railway infrastructure since 1941, and →

CZ → PROČ JSME SI S RENFE „SEDLI“?

Stejně jako všichni velcí dopravci, také Renfe se společně s otevíráním železničního trhu začalo dívat na zahraniční trhy, kde by mohlo nabídnout své služby a konkurovat stávajícím dopravcům. K tomu však potřebuje lokální partnery, kteří se na daném trhu vyznají – ať už jde o právní předpisy, technické znalosti, nebo know-how, „jak to tu chodí“.

Leo Express má zkušenosti s provozováním drážní dopravy v celkem čtyřech středoevropských zemích – Česku, Slovensku, Polsku a Německu. Pro upevnění své pozice a expanzi služeb potřebuje dostatečné prostředky, které Renfe má. Společně tak Leo Express a Renfe tvoří silnou dvojici s dostatečným zázemím, know-how a ambiciózními plány.

56

ZÁKULISI

CO BUDE DÁL?

Nyní se soustředíme na stabilizaci firmy, bezproblémový provoz aktuálních linek a nastavení hladké spolupráce s naším novým partnerem. A brzy se začneme poohlížet po příležitostech, kam naše služby rozšířit. My i naši cestující bychom byli rádi, kdybychom provozovali více linek po Česku, a nabídli tak alternativu tam, kde dosud neexistuje. Proto bude naší prioritou vstoupit na další české tratě. Kromě toho budeme ale také sledovat dálkovou i regionální dopravu v okolních zemích, zejména v Polsku a Německu.

Vše, na co jste zvyklí, zůstává při starém a pro cestující se nic nemění. Stále jsme Leo Express. Stále poskytujeme moderní služby, které průběžně vylepšujeme. A stále do toho dáváme naše české srdíčko. Děkujeme, že s námi cestujete! •

EN → also operated trains. That is similar to what České dráhy did in the past. Today, Renfe specialises in passenger and cargo transport, railway maintenance and railway vehicle rental. It dispatches over five thousand trains every day, from commuter lines to long-distance trains. It also has a fleet of high-speed trains operating on the largest high-speed railway network in Europe (and second globally). Every year, its iconic white trains with a purple stripe carry over 500 million passengers. The whole operation staff consists only of some 15 people.

WHY DO WE GET ALONG WITH RENFE?

Like all major carriers, Renfe started to contemplate international opportunities when the railway market began to open. But to offer

their services internationally and compete with current carriers, they needed local partners and their profound insight into the specificities of the local market, the legal and technological knowledge and local experience.

Leo Express has rich experience in operating railway transport in four Central European countries – Czechia, Slovakia, Poland and Germany. To secure its position in the market and expand its services, Leo Express needs the resources offered by Renfe. The two companies form a strong partnership with robust resources, know-how and ambition.

WHAT COMES NEXT?

At present, we shall focus on consolidating the company, smooth operation of the current lines and setting up efficient collaboration with our new partner. But soon, we will start considering opportunities for expansion. We plan to oblige our passengers with more lines in Czechia, offering alternative transport where few options are available at present. The expansion to new Czech routes is our priority, but we will also develop long-distance and regional transport in neighbouring countries, especially Poland and Germany.

All that you were used to will remain. Nothing changes for the passengers. We are still Leo Express. We still offer modern smart services and keep improving them. And we still put our Czech heart and soul into it. Thank you for travelling with us! •

NAKUPUJTE A BAVTE SE

POP ✈️
OUTLET & ENTERTAINMENT

V POP Airport nakoupíte více než 200 značek se slevami 30–80 %, navštívíte největší krytý zábavní park Majaland Praha nebo světově unikátní Dinosauria Museum Prague.

**DINOSAURIA
MUSEUM
PRAGUE**

pop.cz

Pomerančové nádraží

Španělská Valencie je město, jehož název zní jako jméno krásné ženy, která navíc voní po pomerančovém květu. Pomeranče jsou hlavním ovocným artiklem tohoto regionu. A není divu, že i jedno z pobřeží valencijské oblasti se nazývá Costa del Azahar neboli pobřeží pomerančového květu. Motiv pomerančů najdete ve Valencii všude, a to i na krásné budově nádraží Estació del Nord.

TEXT: Turespaña, španělská centrála pro cestovní ruch

FOTO: Turismo de Valencia

www.spain.info

www.visitvalencia.com

58

ADVERTORIAL

CZ Toto modernistické nádraží z roku 1917 skrývá za monumentální historickou budovou další, moderní nádraží pro rychlovlaky, které nese jméno slavného španělského malíře, jenž se ve Valencii narodil, Joaquína Sorolly. Dům s jeho ateliérem můžete navštívit v Madridu, a i tam na vás dýchne světlo a vůně valencijského pobřeží. Z tohoto nádraží se dostanete velice pohodlně vysokorychlostními vlaky AVE nebo Talgo do Madridu, a to za pouhou 1 hodinu a 40 minut, anebo do Sevilly, Barcelony či Murcie. Není divu, že Madridané jezdí vlakem za plážemi a sluncem právě na valencijské pobřeží.

Z nádraží Estació del Nord odjíždí především příměstské vlaky, kterými se dostanete nejen podél pobřeží severně i jižně od Valencie, ale i do hornatého a vinařského vnitrozemí. Za necelé dvě hodiny můžete přejet i do druhého velkého města regionu. Alicante neboli Alacant je ve valencijském jazyce symbolem světla. Slunce se v tomto kraji odráží od skalnatého pohoří a jeho paprsky vytvářejí nepřehlednou škálu jasných bělostných odstínů. Místní obyvatelé s oblibou říkají, že jsou zamilovaní do tamního světla, a proto se pobřeží, kde Alicante leží, nazývá Costa Blanca, doslovně bílé pobřeží. Až dvacet osm stupňů na začátku jara je teplota, která je zde obvyklá, a přímo vybízí k odpočinku na hlavní městské pláži Postiguet.

Za výlet vlakem z Valencie určitě stojí také městečko Gandía. V 15. a 16. století bývalo významným kulturním a obchodním centrem a dokonce mělo svou vlastní univerzitu. Město ale v té době proslavil hlavně rod Borgiů; někteří z jeho členů používali titul vévodů z Gandie, a odtud pocházeli i dva slavní papežové. Po nevyhnutelné návštěvě knížecího paláce určitě stojí za to si zajít na skvělou paellu do tržnice Prado, a pak zamířit na místní pláž. Za pouhou hodinku pak můžete být zpět ve Valencii. •

Opravdové lázně v lázních

Mariánské Lázně
Health Spa Hotels

Healing Power of Nature

Aktuální nabídku lázeňských pobytů
najdete na webových stránkách

ensanahotels.com

Aktivní radovánky na Pardubicku

Pardubicko je přímo stvořené pro rozmanitou dovolenou – poskytuje nepřehledné množství outdoorových aktivit pro všechny věkové kategorie. Díky rovinatému terénu je ideální pro aktivní a zároveň nenáročnou dovolenou, můžete jej objevovat na kole, pěšky, ale i z koňského sedla. K dispozici je hustá síť cyklistických tras, které jsou skvěle dostupné a vedou do všech koutů Pardubicka. Inspirací může být i dynamicky se rozvíjející vodní turistika.

60

ADVERTORIAL

TEXT A FOTO: Pardubicko

www.topardubicko.cz

  @topardubicko

CZ NA KOLE NEBO NA KOLOBĚŽCE

... a to na pohodové rovince! Na Pardubicku se vám nestane, že by vám v půlce kopce docházel dech a vůle šlapat dál – stoupání tu totiž jen tak nenajdete. Nenáročné trasy křížují celé okolí Pardubic, vydat se můžete do všech světových stran. Nejvyhledávanější památky jsou navíc v dojezdové vzdálenosti krajského města. Na kole bez problémů zvládnete výlet do hřebčína v Kladrubech nad Labem, na majestátní hrad Kunětická hora, který se nad krajinou vypíná na jediném kopci široko daleko, nebo do zeleného podhůří Železných hor. Pardubicemi také prochází jedna z nejvýznamnějších dálkových cyklotras v Evropě – Labská cyklostezka. Ta spojuje pramen

řeky Labe s jejím ústím v německém Hamburku. Zdejší úsek se vine podél řeky Labe a spojuje Pardubice s oblíbeným hradem Kunětická hora. Na malebnou stezku se můžete vydat pěšky, na kole, in-line bruslích nebo třeba na koloběžce. Tu si můžete půjčit v nedalekém Parku Na Špici.

VODNÍ A SPORTOVNÍ RADOVÁNKY

V Parku Na Špici si kromě koloběžek můžete půjčit i šlapadla nebo paddleboardy. Právě ty jsou hitem posledních let, protože letní vyjížďka na soutoku Labe s Chrudimkou je zkrátka sen! Přímo v Pardubicích najdete i dva aquaparky a přírodní koupání na vás čeká hned za městem v písčínách nedaleko Přelouče a Lázní Bohdaneč. Na Pardubicku přijdete kromě perníku na chuť i netradičnímu sportu. Za ním se vydejte do Choltic – kromě zámku a krásné obory vás tady překvapí discgolf, který se těší stále větší oblibě. Spočívá v házení disků do závěsných košů, těch je celkem 9 a jsou rozmístěné po celé obouře. Stačí si na zámecké pokladně půjčit disky a hurá na to! Pokud fandíte spíše „normálnímu“ golfu, nebudete zklamáni. Na Pardubicku jsou vám k dispozici hned dvě mistrovská golfová hřiště, kde rádi přivítají i amatérské hráče. Vydejte se za nimi do Dřítče a Lázní Bohdaneč. Posledním trumfem v rukávu aktivní dovolené na Pardubicku jsou koně – ti na vás čekají na skoro dvaceti rančích. Koneckonců nejkrásnější pohled na svět je z koňského hřbetu ... a jestli jste se o tom ještě nepřesvědčili, je na čase to napravit. •

CYKLOPECKÝ®
Východní Čechy

VAŠE DOVOLENÁ V SEDLE

HRAJTE s námi ve velké letní soutěži a ZÍSKÉJTE značková jízdní kola, zážitkové pobyty a programy na východě Čech!

www.cyklopecky.info

10_x

jízdní kola,
zážitkové pobyty
a programy

**Velká
soutěž
o ceny**

10_x

dárkové předměty
& vstupenky

Chrudim – město loutkářství i Brána Železných hor

TEXT A FOTO: město Chrudim

www.chrudimsky.navstevnik.cz

Chrudim je největším městem turistické oblasti Chrudimsko-Hlinecko. Leží na rozhraní Železných hor a Polabské nížiny asi 10 kilometrů jižně od krajského města Pardubic.

62
ADVERTORIAL

ČMěsto se může pochlubit jednou z největších městských památkových zón ve východních Čechách, jejíž součástí jsou i budovy tří chrudimských muzeí s moderně pojatými expozicemi – Muzeum loutkářských kultur, Muzeum barokních soch a Regionální muzeum v Chrudimi. Za návštěvu jistě stojí nepřehlédnutelná dominanta města – kostel Nanebevzetí Panny Marie. V jeho interiéru naleznete

legendami opředený „zázračný“ obraz sv. Salvátora. A jak se stal obraz zázračným? To se dozvíte přímo v kostele nebo v Regionálním muzeu při prohlídce expozice s názvem Mozaika z dějin regionu. Zajímavá je také temější expozice zaměřená na tvorbu Alfonse Muchy.

Historické jádro města každoročně propůjčuje nezaměnitelnou atmosféru mnoha kulturním a sportovním akcím v čele s festivalem Loutkářská Chrudim konaném tradičně na začátku července.

Chrudim lze označit jako „Bránu Železných hor“. Příznivci aktivního odpočinku jistě ocení městské rekreační lesy na Podhůře s rozhlednou, cykloparkem a dalšími atraktivitami, nalézajícími se přímo na okraji chráněné krajinné oblasti a Národního geoparku Železné hory. •

CENTRAL EUROPEAN FESTIVAL
LETOHRAD 2022

MUSIC IN DIVERSITY

4. - 12. 6. 2022 - MHF LETOHRAD

9. - 11. 6. 2022 - JAMROCK LETOHRAD

Navštivte Letohrad – město památek, sportu a také vynikající kultury!

Ve dnech 4. – 12. června 2022 se v tomto krásném podorlickém městě uskuteční již 31. ročník jedinečného **Mezinárodního hudebního festivalu – Letohrad 2022**. Během týdne vás čeká 9 koncertů v různých prostorách města Letohrad a jeho okolí (např. Králíky, Jablonné nad Orlicí).

Zahajovací koncert můžete navštívit na unikátní Tvrzi Orlice, kde vystoupí populární kytaristka a zpěvačka Lenka Filipová. Dále se představí přední naši a zahraniční interpreti, sólisté i soubory. Festival vyvrcholí v neděli 12. června koncertem Barocco gala.

Nově je MHF součástí Central European Festivals Letohrad 2022, kam patří ještě také 5. největší český festival JAMROCK Letohrad 2022 (9. - 11. 6. 2022).

Festivally se konají na trasách vlaků Leo Express Orlicko. Proto je logické, že partnerem této akce je Leo Express.

WWW.MHF.LETOHRAD.CZ

PARDUBICKÝ KRAJ

Město Letohrad

Univerzita
Hradec
Králové

NEWS

NOVINKY

Leo Express

64

NOVINKY

VYZKOUŠEJTE NOVÉ PALUBNÍ MENU VČETNĚ ZVÝHODNĚNÝCH NABÍDEK

Na paluby našich vlaků dorazil nový palubní průvodce společně s novou nabídkou občerstvení. Připravili jsme si pro vás celou řadu novinek. První z nich je nová kategorie Zvýhodněné menu, kde si můžete objednat jídlo s nápojem nebo dalším jídlem za zvýhodněnou cenu. Druhou novinkou je označení VGN pro rychlejší orientaci v nabídce veganských jídel. Dále si cestující v třídě Premium nově skládají vlastní menu z položek v celé naší nabídce místo dřívějších předdefinovaných menu. Můžete si tak dopřát přesně to, na co máte chuť.

A co se týče nabídky samotné, nově si při cestě můžete pochutnat na palačinkách, buchtíčkách s krémem nebo jablčném koláči. Mezi hlavními jídly najdete novinky jako thajská polévka Tom Yum, BBQ křídla, žluté kari s rýží nebo vepřové po burgundsku. Pro posílení zdraví si můžete vybrat ze tří druhů ginger shotů a na nohy vás postaví cold brew.

TRY THE NEW MENU AND ITS SPECIAL OFFERS

The new on-board guide in our trains includes the new menu containing a range of innovations. The first is the new category Special Offer Menu, where you can order a meal with a drink or a combination of meals for reduced prices. The second is the VGN label to make vegan meals easier to find. The third is that in addition to our predefined menus, Premium Class passengers can compose their own menu combining any items. That will let you enjoy exactly what you feel like having just at the time.

There are also new items on the menu. If you have a sweet tooth on the way, try the crepes, mini buns with vanilla sauce or apple cake. The newly offered meals include the Thai sauce Tom Yum, BBQ chicken wings, curry with rice or Burgundy pork tenderloin. You can also choose from three kinds of ginger shots or cold brew for refreshment.

Více informací naleznete v palubním průvodci.

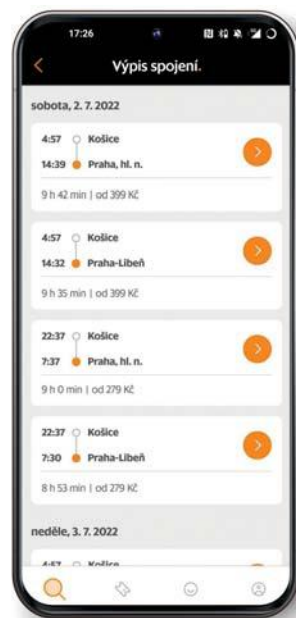
For more details, see the on-board guide.

DÁLE VYLEPŠUJEME APLIKACI

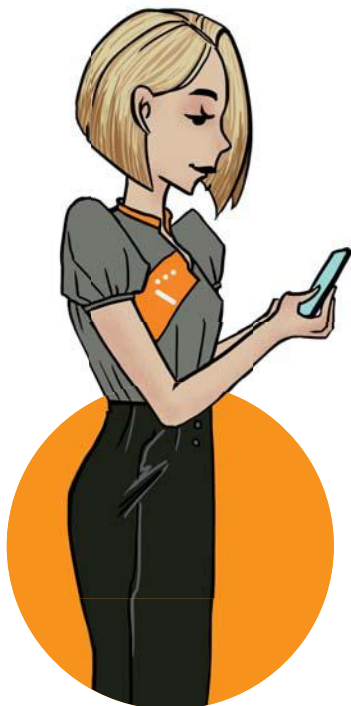
Naše aplikace se neustále učí nové věci. Tentokrát jsme kompletně předělali celé vyhledávání, které je nyní přehlednější, intuitivnější a rychlejší. Daleko rychleji také můžete nakoupit nové leo kredity a také nyní vidíte, kolik už jste díky účtu Smile Club ušetřili při nákupu jízdenek. Další vylepšení se týká cashbacku, ten se vám nyní přičítá na účet ihned po jízdě a aplikace vám o tom pošle notifikaci. Co dále v aplikaci chystáme? Aktuální prioritou je pro nás zjednodušení nákupu pro vozíčkáře a nevidomé.

FURTHER APP ENHANCEMENT

Our app learns new things all the time. This time we rearranged the search tool to make it easier to use, more intuitive and faster. It is much quicker to buy your Leo credits and you can see the amount of money you have saved thanks to your Smile Club account. Other enhancements relate to the return of cashback which is now credited already during the journey and you will receive a notification. What else is planned? Our urgent priority is to simplify the purchase process for wheelchair users and the blind.

Aplikaci stahujte na **Google Play** a **App Store**.
Download your app from **Google Play** or the **App Store**.

VÝRAZNĚ JSME ZJEDNODUŠILI STORNOVÁNÍ JÍZDENEK A OBJEDNÁVKY

Předělávání jízdenek je nově mnohem jednodušší. Nyní máte v rezervačním systému možnost zrušit rovnou celou objednávku najednou, takže pokud má vaše objednávka více jízdenek, už je nemusíte rušit po jedné. Samozřejmě však můžete i nadále stornovat pouze část objednávky. Při stornování jízdenek mimo účet Smile Club už také nemusíte zadávat storno kód z jízdenky, stačí jenom číslo objednávky nebo jízdenky. Celý proces stornování je tak pro všechny rychlejší a jednodušší.

SIMPLER CANCELLATION OF TICKETS AND ORDERS

Rebooking your ticket is easier than ever before. You can use the booking system to cancel the whole order at once. If you have ordered more than one ticket, you no longer need to cancel each ticket separately, but of course you can still cancel only a part of your order. When cancelling outside the Smile Club, you do not need to enter the ticket cancel code, just the ticket or order number. That makes the whole cancellation process quicker and easier for everyone.

Dobrá pokladní musí být i trochu psycholožka

Už desátým rokem můžete za přepážkou naší pokladny na pražském Hlavním nádraží potkávat usměvavou Moniku Struppelovou. Prodá vám lístek, najde požadované informace, nabídne občerstvení, a když zrovna nemáte svůj den, pokusí se vám zvednout náladu.

TEXT: Petr Manuel Ulrych FOTO: archiv Leo Express

Ticket Office Assistant Must be a Bit of a Psychologist

66

PŘEDSTAVUJEME

For ten years now, you could see her at our ticket office at Hlavní nádraží, Prague. Monika Struppelová will sell you your ticket, look up information and offer refreshment. And if it has not been your day, she will certainly lift your spirits with her sweet smile.

CZ Svoji profesní kariéru se někdejší knihkupkyně rozhodla spojit s naší společností v roce 2012, je tedy s námi od samého počátku. „Práce v knihkupectví mne bavila, ale zaúřadovaly geny. Moje maminka pracovala na dráze celý život, a tak asi není divu, že i mne zlákaly vlaky,“ vzpomíná Monika na své začátky. I za pokladním okénkem našla to, co ji bavilo nejvíce v minulém povolání – práci s lidmi. „Za ta léta už se s řadou pravidelných cestujících známe, takže můžeme krátce probrat nejen, kam jedou, ale i co je u nich nového,“ říká Monika a dodává, že ji na práci pokladní baví různorodost. Ano,

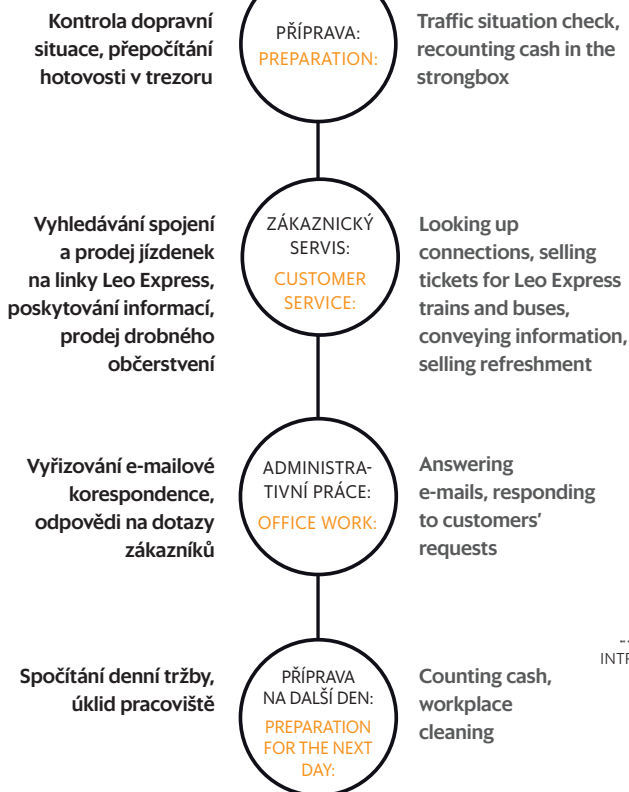
čtete správně, práce pokladní neobnáší jen vyhledávání spojení a prodej jízdenek. „Kromě jízdenek prodáváme lidem i nápoje, podáváme informace, když to někdo potřebuje, doprovodíme ho k vlaku, samozřejmě vyřizujeme běžnou kancelářskou agendu a večer po sobě hezky uklídíme,“ vysvětluje ze svého úhlu pohledu výhody práce u menší firmy.

Dobrá pokladní podle ní musí být také tak trochu psycholožka. „Když přijde zákazník se špatnou náladou, snažím se mu ji alespoň trochu spravit,“ říká Monika a dodává, že připravena správně komunikovat musí být i v případě mimořádných událostí. „Některí lidé bývají i kvůli námi nezaviněnému zpoždění ve stresu, což se promítá i do jejich komunikace. A je vážně hezké vidět člověka, který přišel s nadávkami na rtech, odcházet v naprostém klidu,“ říká Monika, která stejně jako její kolegyně absolvovala podobný kurz chování v mimořádných situacích, jakým procházejí třeba letušky. Dodejme, že dobrá pokladní musí být schopna komunikovat i s cizinci, aby se případné „ztraceno v překladu“ nezměnilo na „ztraceno na trati“. Monika Struppelová se domluví anglicky a obsloužit zvládne i rusky hovořící pasažéry.

CZ → **Není žádným tajemstvím, že práce s lidmi bývá občas náročná. Někdo přijde ve špatné náladě, další s ne úplně standardním požadavkem a jinému třeba dělá potíže práce s internetem nebo mobilní aplikací. I v takových momentech musí být Monika připravena pomoci. A je to podle ní také jeden z důvodů, proč se nebojí, že by ji a její kolegyně v dalších pěti pokladnách Leo Express v dohledné době nahradily stroje ovládané umělou inteligencí. „Sebelepší počítač třeba nedoprovodí vozičkáře k vlaku a už vůbec ho na nástupiště nevyveze nákladním výtahem, pokud bude osobní mimo provoz,“ vysvětluje Monika na pozadí své nedávné zkušenosti. A s úsměvem doplňuje, že stejně jako počítač i ona má jízdní řád našich vlaků v paměti...**

Nejen prací živa je pokladní. Pokud Moniku nezastihnete za přepážkou, zřejmě právě relaxuje během hodiny flamenca či v sedle kola v Beskydech. Anebo možná míří naším vlakem za svojí rodinou do Karviné... •

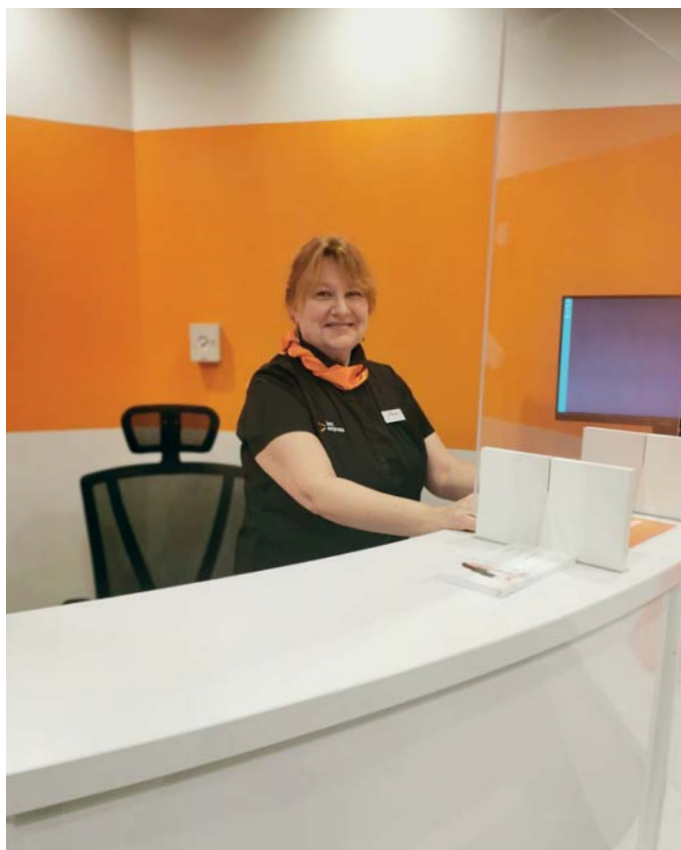
Moničin běžný den

EN Once a book seller, she decided to start a new career with our company in 2012. That means that she has been with us from the very beginning. "I liked my work at the bookstore, but this is in my genes. My mom has worked on the railways all her life, so it is no wonder I was drawn to trains, too," says Monika. In fact, she did not need to give up what she liked the most about her previous job – working with people. "Over the years, I got to know some of our regular passengers. We talk not only about where they are heading, but also about what is new in their lives," Monika →

Pokud Moniku nezastihnete za přepážkou, zřejmě právě relaxuje během hodiny flamenca či v sedle kola v Beskydech. Anebo možná míří naším vlakem za svojí rodinou do Karviné...

If you cannot see Monika in the ticket office, she is probably relaxing dancing flamenco or cycling in the Beskydy. Or maybe she took our train to see her family in Karviná...

EN → appreciates the diversity of her work. Indeed. The work of a ticket office assistant is not only about looking up connections and selling tickets. "We also sell drinks, convey information, we even take the passengers to their train if needed; and then there is a lot of ordinary office work and some cleaning in the evening," she explains what she sees as benefits of working at a boutique company.

A good ticket office assistant must be a bit of a psychologist, she says. "When the customer is not in a good mood, I try to raise their spirits." Monika understands that she must be ready to communicate well even in unexpected situations. "Train delays can be distressing for passengers, which is then reflected in their communication. But it is great to make someone who came in cursing and frowning leave perfectly composed," says Monika. Like all her colleagues, she had to undertake an emergency communication course, the same as, for instance, flight attendants. A good ticket office assistant must be able to communicate with foreigners, to prevent "lost in translation" from becoming "lost on the railways". Monika Struppelová speaks English and can also serve Russian-speaking customers.

As can be expected, communicating with people can be demanding. Some are not in a good mood, some have peculiar requests, and others might find it hard to operate the web or mobile apps. In such circumstances, Monika

must be ready to help. This is the reason why she believes that she and her colleagues in the other six Leo Express ticket offices are not likely to be replaced by artificial intelligence any time soon. "Even the most advanced computer cannot take a wheelchair user to the train in the cargo lift if the personal lift is out of order," says Monika about her recent experience. And just like a computer, she too has the Leo Express timetable stored in her memory, she says with a smile...

But work is not everything. If you cannot see Monika in the ticket office, she is probably relaxing dancing flamenco or cycling in the Beskydy. Or maybe she took our train to see her family in Karviná... •

Jezděte zeleně

.....

- vyberte si své oblíbené spojení
- při platbě zvolte možnost „Kompenzovat uhlíkovou stopu“
- za vybrané příspěvky vysadíme v Česku aleje stromů

Více informací na le.cz/eco

Třebíč

Ochutnejte
Třebíč

město kultury a památek

www.visittrebic.eu

70

INZERCE

zažijte
Jordán

Tábor
1492-2022

www.visittabor.eu

1. června – 31. srpna | Jordánská pláž

Půjčovna lodiček

Charitativní půjčovna lodiček, šlapadel a paddleboardů.

2.–3. července | Jordánská pláž

Múzy u Jordánu

Festival divadla a hudby.

6.–31. července | Vodárenská věž

Jordán 530

Výstava k výročí založení nejstarší údolní nádrže ve střední Evropě.

6. července – 18. září

nábřeží Jordánu pod botanickou zahradou

**Výstava vybraných prací soutěže
Jordán 530**

16. července | dopravní hřiště u sladovny

Jordánský maraton

5. ročník maratonu je určen pro všechny, kteří mají rádi vodu a výzvy.

18. září | nábreží Jordánu pod botanickou zahradou

Táborská regata

Veslařské závody na krátké trati ve všech věkových kategoriích.

THE FACTORY AUTOMATION COMPANY

FANUC

Jeden dodavatel, nekonečné možnosti.

Průmyslové roboty, CNC
stroje a CNC řídicí systémy

Kompletně navrženo
a vyrobeno v Japonsku

FANUC je, díky třem základním skupinám produktů, jedinou společností v tomto sektoru, která interně vyvíjí a vyrábí všechny hlavní komponenty. Každý detail hardwaru i softwaru prochází řadou kontrolních a optimalizačních procesů. Výsledkem je vynikající funkční spolehlivost a důvěra spokojených zákazníků na celém světě. WWW.FANUC.CZ

Sdílejte a vyhrajte

Sdílejte své fotky s hashtagem #leoexpress na Instagramu a vyhrajte 1 000 leo kreditů. Každé tři měsíce vybíráme vítěze a kromě něj zveřejňujeme i další povedené snímky.

Share and Win

Share your photos on Instagram with the #leoexpress hashtag to win 1,000 leo credits. We choose a winner every three months and we publish the picture along other fine images.

72

FOTOSOUTĚŽ

VÍTEŽ VYDÁNÍ
WINNER OF THE EDITION

FOTO: @wireartsmrzik

FOTO: @terez_pepik

FOTO: @burak_ov

FOTO: @tomas363

FOTO: @ka.rin1519

Umělá inteligence? Novodobý pazourek!

TEXT: Petr Manuel Ulrych

FOTO: Erik Koritko

74

INSPIRACE

Je to archeoložka, ale nedá dopustit na moderní technologie. Studovala v Británii. Má ráda hudbu, pečuje o svoji fyzičku, je nejen nadprůměrně inteligentní, ale také krásná. Její křestní jméno má čtyři, příjmení pět písmen. A letos slaví třicetiny. Lara Croft? Ano. Ale taky Sara Polak, zanícená popularizátorka umělé inteligence.

Sara Polak

Archeoložku a antropoložku s diplomem z Oxfordu dnes nejčastěji potkáte v pražské Paralelní Polis, kde se v rámci projektu Paioneers věnuje popularizaci umělé inteligence a multioborovosti. Své myšlenky sdílí třeba i v podcastové sérii Na Hraně Chaosu.

CZ Co vás na umělé inteligenci tak uchvátilo, že jste se začala věnovat její popularizaci?

Asi to, že je to strašně široký pojem, který nahrává multioborovosti. Filozoficky se to ptá na zajímavé otázky. Třeba co budeme dělat s volným časem, když budeme automatizovat 90 procent naší práce, kde si budeme vydělávat a podobně. Tedy otázky, které vznikly už během poslední průmyslové revoluce. Ano, na jednu stranu je umělá inteligence buzzword, na kterém někteří lidé získávají stamilionové investice, na druhou stranu je to opravdový hybatel. A také to před člověka klade výzvy – kdekdo si jednoduše uvědomí, že tady může být entita, která je lepší než on. A s tím lidé neumějí úplně psychologicky pracovat.

Vy jste ale na Oxfordu studovala archeologii a antropologii. Jak si tyto disciplíny rozumějí s umělou inteligencí?

Za mě úplně skvěle. Stačí si třeba uvědomit, že archeologie je vlastně sběr dat. A že umělá inteligence, nebo strojové učení, chcete-li, může pomoci s jejich analýzou, čímž dochází ke zpřesnění a dalšímu posunu vědy. Co se dříve →

Artificial Intelligence? The New Age Flint!

She is an archaeologist but she swears by modern technology. She studied in the UK, she loves music and sport, she is not only exceptionally intelligent but also very attractive. Her first name has four letters and surname five. And she is turning thirty this year. Lara Croft? Yes. But also Sara Polak, the keen artificial intelligence populariser.

EN What was so captivating about artificial intelligence to make you start communicating about it to the public?

It is a very wide concept which covers multiple fields of science. And it poses interesting philosophical questions: What are we going to do with our free time when 90% of our work is automated? How are we going to earn our living? Similar questions occurred already during the last industrial revolution. On the one hand, AI is a buzzword, and some people use it to earn enormous amounts of money, but on the other hand, it is a real gamechanger. And it represents a wide range of challenges for humanity – many people will realise that there is an entity which can do things better than them. And that is hard to process mentally.

You studied archaeology and anthropology at Oxford. How do these fields go together with AI?

Perfectly, as far as I am concerned. Archaeology is essentially about collecting data, and artificial intelligence or machine learning can help us with their analysis. It can give us more precise results and help us move forward. It can even invalidate some of our earlier findings reached through traditional statistics. We can, for instance, digitalize museum archives and use the collected data to predict the future development of the climate. →

Sara Polak

You can mostly see the Oxford graduate in archaeology and anthropology in the Paralelní Polis studio where she works on the Paioneers project popularising AI and crossectionality. She shares her views in the podcast series Na Hraně Chaosu (On the Edge of Chaos).

We can analyse satellite images and look for things hidden under the surface. Fifteen pyramids were found recently using this method.

The LiDAR system, which is used in self-driving cars, can avoid the canopy of trees and help us find objects in the Amazon rainforest. We can also simulate ancient urban settlements or reconstruct faces within forensic anthropology.

In your podcasts, you seem to have suggested that AI is a "new flint which will help us create a new world order". Isn't that somewhat idealistic?

That is right, only I would say parallel rather than new, because all the recent attempts to create a new world order have ended up in a complete catastrophe. The principle of cloud civilizations is the creation of a parallel world which will exert evolutionary pressure on our current dysfunctional structures and institutions. A sort of digital underground. You can see that when you look at cryptocurrencies or blockchain.

What are the most popular myths about AI?

That it has its own consciousness or emotions. The human brain is tuned to see signs of human features even if they do not really exist. That is why we have spent millennia forming religions, myths and stories. A fine example is the humanoid robot Pepper whom you can meet at airports or in hotels. Its eyes blink, it can speak, and when you walk past, it will look back at you. And we tend to anthropomorphise it and say how cute it is. But it does not care, it is just a programmed motherboard. A piece of iron in attractive packaging. And that gives rise to all the bombastic Hollywood movies.

CZ → analyzovalo prostou statistikou, mohou dnešní metody i úplně vyvrátit. Ale prakticky – můžeme třeba digitalizovat muzejní archivy a takto nashromážďená data potom využít pro predikci vývoje klimatu. Dají se analyzovat satelitní snímky a hledat věci pod povrchem. Tak bylo například před pár lety nalezeno patnáct pyramid. Nebo díky LiDARu, který se používá i v samoříditelných autech, můžeme odštípnout vrstvu stromů v amazonském pralese při hledání objektů pod zemí. Stejně tak můžeme simulovat urbanistické osídlení nebo rekonstruovat tváře v rámci forenzní antropologie.

Z vašich podcastů jsem nabyl dojmu, že umělou inteligenci vnímáte jako „novodobý pazourek, kterým vybojujeme nový světový řád“.

Není to poněkud idealistické?

Vnímáte to správně, jen bych neříkala nový, ale paralelní, protože idealistické pokusy o vytvoření nového světového řádu obvykle skončily naprostou katastrofou. Principem cloudových civilizací je vytvoření paralelního světa, který bude vyvíjet evoluční tlak na nepříliš funkční stávající struktury a instituce. Takový digitální underground. Asi nejpřehnaněji to je vidět v kryptoměnách nebo třeba na blockchainu.

Jaké mýty o umělé inteligenci nejčastěji kolují?

Že má vlastní vědomí nebo emoce. To vychází z toho, že lidský mozek je vyladěný na to, vnímat symboliku i tam, kde není. Proto si například už desetitisíce let tvoříme různá božstva, mýty a pohádky. Nádherný příklad je humanoidní robot Pepper, s kterým se dnes můžete potkat třeba na letištích nebo v hotelech. Blikají mu oči, mluví, a když kolem něj projdete, otočí se za vámi. A vy to →

I realize that AI could dangerously empower bad people. Such innovations are always connected with the risk of being used by someone with evil designs. But that is the problem of humans, not artificial intelligence. The benefits of using AI in healthcare or education are so great that it would be silly to turn away from them.

Some people fear that AI might take away their freedom. Is that justified?

To some extent. They fear that they might be monitored, spied on. They fear the transparency that will necessarily follow. Nobody wants others to know about their lovers, or that while they post about their physical exercise on the Instagram, in reality they are eating snacks. Governments are afraid that it might prove half of their bureaucracy entirely useless. Such a world will also make it more difficult to hide suspicious deals made on a handshake in dark corners. I can understand the concerns about leaks of information. Just look at how many apps we have in our smartphones that collect data about us. And some of them have been there for, say, five years, that is since the time when providers did not need to ask for permission to collect specific personal data. It is advisable to realise what digital trail each of us leaves behind. We must be allowed to choose not to share the data. It is necessary to educate people about digital self-defence, so that they can safely move about the Internet.

But is it not that with ever smarter technologies, their users will gradually become more stupid, because they will not need to use their brains much?

This academic riddle occurred with the invention of the letterpress. The 15th century scholar Johannes Trithemius believed it to be the devil's device which would spoil the monks' souls. And the 16th century Swiss biologist Conrad Gessner voiced his concerns that books would glut public space with information.

It is true that there are studies which show that the size of the human brain is decreasing, but they do not say whether it could be that the neurons are closer together, that the brain is more efficient, or whether we are really losing it to evolution. I personally think that automating tedious activities that "choke" our brain, like red tape, that it can open more space for human creativeness. This concept of human-cybernetic symbiosis can mean a great progress. •

antropomorfizujete a rozplýváte se nad jeho roztomilostí.

Ale on si nemyslí nic, je to prostě naprogramovaná základní deska. Líp zabalené železo. Ale tady z toho potom vznikají náměty na všechny ty bombastické hollywoodské filmy. Já vůbec nezastírám, že může dát umělé inteligence moc do rukou špatných lidí. Podobná inovace je vždy vykoupena tím, že se jí zhostí někdo, kdo s ní bude operovat cíleně zle. Jde ale o to nastavit zrcadlo lidstvu, ne umělé inteligenci. Benefity jejího využívání třeba ve zdravotnictví nebo školství jsou tak obrovské, že by byla hloupost se do toho nepouštět.

Část veřejnosti se ale obává ztráty svobody. Právem?

Do určité míry. Bojí se, že budou víc sledováni. Bojí se transparentnosti, kterou to přinese. Nikdo asi nechce, aby se do éteru dostalo, že si dopisuje

s milenkou, nebo že zatímco na Instagramu tvrdí, jak denně cvičí, ve skutečnosti denně jí brambůrky. A státy se zase bojí, aby se neukázalo, že polovina administrativy vlastně není vůbec potřeba. Nehledě na to, že v takovémto světě se hůř schovávají dohody, které zpečetíte potřesením pravicí někde v temném koutě. Chápu i obavu, že na veřejnost proniknou některá data, která chtějí lidé utajit. Stačí se jen podívat, kolik máme každý v telefonu aplikací a jaká data o nás shromažďují. A kolik jich tam máme třeba pět let, tedy od doby, kdy se nás jejich vydavatelé ani nemuseli ptát, které údaje o nás mohou shromažďovat a jak s nimi mohou pracovat. Je dobré uvědomit si, jakou za sebou každý z nás zanechává digitální stopu. A mít možnost tato data nesdílet. I proto je klíčové vzdělávat lidi i v digitální sebeobraně, aby se mohli bezpečně pohybovat po internetu.

Nehrozí, že čím chytřejší budou technologie, tím hloupější bude jejich průměrný uživatel, který nebude nucen tolik používat mozek?

Tenhle akademický oříšek se řešil i v době, kdy byl vynalezen tiskařský lis. Například Johannes Trithemius v 15. století říkal, že lis zkorumpuje mnichům duši a že je to dábelický nástroj. A švýcarský biolog 16. století Conrad Gessner se zase bál, že knihy způsobí přetlak informací ve veřejném prostoru. Je pravda, že studie ukazují, že se nám zmenšují mozky. Ale už se neřeší, jestli je to tím, že jsou neurony z nějakého důvodu blíž k sobě a dnešní mozek je tak efektivnější, nebo zda opravdu v rámci evoluce přicházíme o jeho zbytečné části. Já si osobně myslím, že automatizovat věci, které nám „zanášejí“ mozek, typicky administrativa a byrokracie, otevírá prostor lidské kreativitě. Tento koncept lidsko-počítačové symbiózy může znamenat velký posun. •

COME & EXPERIENCE!

PROHLÍDKA | OCHUTNÁVKA |
OFICIÁLNÍ ZNAČKOVÁ PRODEJNA
TOUR | TASTING |
OFFICIAL FACTORY STORE

Naskenuj kód pro koupi lístků
a zamluvení prohlídky!
Scan the code for online tickets
& tour schedule!

Rezervace / Booking: +420 359 578 142
vstupenky@pernod-ricard.com | www.becherovka.com
www.pijsrozumem.cz

• THE HOME OF •
BECHEROVKA

T. G. Masaryka 282/57
Karlovy Vary

Nevíte, jak začít s kryptem?

simplecoin

My dáváme informace.
Vy se rozhodujete.

Zákaznická linka 9-18 h každý den v týdnu.

+ 420 608 746 753

simplecoin.cz

Příběh o otevírání srdcí

Nadační fond Křídla dětem od roku 2020 otevírá srdce k ochotě pomáhat, a to konkrétně dětem v nemocnicích v celém Česku. Zapojte se v období 1. 4. – 15. 5. do jarní sbírky, jejímž mediálním partnerem je Leo Express.

Naplňovalo mi to srdce. Myšlenka pomáhat se ve mně rozvíjela dál a já si uvědomila, že chci pomáhat ještě konkrétněji. Oslovila jsem organizaci, se kterou jsem už spolupracovala, a ta mě zkontaktovala s dětským hemato-onkologickým oddělením v Ostravě. Tam jsem se poprvé tvář v tvář setkala s malou holčičkou s onkologickým onemocněním.

Z osobního setkání jsem měla obavy, jak zvládnu sama sebe, jaké emoce budu prožívat. Nakoupila jsem dárečky a vydala se na první návštěvu. Procházela jsem nemocniční chodbou, byla nervózní a měla jsem trému. Holčička našťestí spala. Říkám našťestí, protože mi tím dala prostor prožít si všechny ty emoce, vypořádat se s nimi a na příští návštěvu být silnější.

To je velice upřímné vyjádření. Jak to pokračovalo dál?

S holčičkou jsme se začaly vídat. Nosila jsem jí pro radost dárečky a ona mou myšlenku pomáhat posunula ještě o kousek dál. Při první návštěvě jsem jí nechala dáreček typický pro malé holčičky, které si rády hrají na princezny. Jenomže ona milovala rybaření. Na příště jsem jí udělala radost dárkem přímo pro ni.

Prozradíte nám, proč jste se zaměřila na pomoc dětem?

Když se mi rozpadla rodina a děti byly ve střídavé péči, v týdně bez synů jsem se cítila nepotřebně a chybělo mi starat se o děti. Úplně přesně si vybavuji ten moment uvědomění si, že moji synové jsou zdraví a mají všeho hojnost, ale že v nemocnicích jsou děti, které takové štěstí nemají. Otevřelo mi to srdce, pocítila jsem velkou vděčnost a ještě silnější touhu pomáhat.

Z vašeho loga je na první pohled zřejmé, že se zaměřujete na pomoc dětem. Dokonce vypadá tak, že ho namalovalo dítě.

A tak tomu skutečně je. Chtěla jsem, aby nadační fond v sobě nesl myšlenku andělské čistoty a nevinnosti dětské duše. Oslovila jsem jednoho malíře a ten zorganizoval dětské kreslicí odpoledne. S dětmi si povídal a ony na základě jeho vyprávění kreslily anděly. Podařilo se sesbírat několik verzí andělů a z nich nakonec vzešlo naše krásné logo.

Je něco, co byste ráda na závěr řekla našim čtenářům?

Osobně mě moc překvapilo, že lidé, kteří si sami prošli těžkým obdobím nebo mají v rodině onkologické onemocnění, podporují děti, a pomáhají tak druhým, i když toho často sami moc nemají. Jsme a budeme vděční za každého člověka s otevřeným srdcem a touhou pomáhat, i kdyby to mělo být „obyčejné“ lízátko. Nezáleží na tom, jak velkou sumou přispějete. Pomáhat druhým není soutěž. •

www.kridladetem.cz

CZ PŘEČTĚTE SI OTEVŘENÝ ROZHOVOR S AMBASADORKOU NADAČNÍHO FONDU KATEŘINOU BROŽOVOU.

Řekněte nám, kde se zrodila myšlenka založit nadační fond?

Je mi vlastní, že mám v sobě touhu i potřebu pomáhat. Vždycky jsem u sebe našla nějakou tu korunu, kterou jsem přispěla někomu do klobouku nebo do kasičky. Nebylo to tedy tak, že bych se jednoho dne probudila a řekla si, že chci založit nadační fond. Možná mě to nikdy ani nenapadlo.

Když vlastní děti začaly dospívat a už mě tolik nepotřebovaly, začala jsem se více zabývat myšlenkou, jak mohu pomáhat osobně a ne jen náhodně. Našla jsem si projekt, který jsem začala podporovat. Někdy jsem běžela dobročinný běh, jindy na akci postavila skákací hrad, kdy výtežek šel na podporu dětí s onkologickým onemocněním.

HEYDRICHIÁDA

pardubitz

pardubice

2. 4. 2022 LIBUŠE VOLÁ LONDÝN

připomínka působení výsadku Silver A, radiostanice Libuše | Místo konání: Rybniční hospodářství, s.r.o., Lázně Bohdaneč
Pořadatel: Rybniční hospodářství, s.r.o., Rota Nazdar z.s., ČsOL | LibusevolalLondyn

6. 4. 2022 HOLOCAUST ROMŮ A SINTŮ

přednáška | 17:00 | Mgr. Dušan Slačka
Místo konání: Památník Zámeček | Pořadatel: Památník Zámeček | www.zamecek-memorial.cz

11. 4.–31. 5. 2022 PARDUBICEMI PO STOPÁCH SILVER A

venkovní výstava | Místo konání: tř. Míru
Pořadatel: město Pardubice, Univerzita Pardubice
www.zamecek-memorial.cz

23. 4. 2022 PARDUBICEMI PO STOPÁCH SILVER A – POSLEDNÍ CESTA ALFRÉDA BARTOŠE

otevření rozšířené verze stezky komentované autorem PhDr. Vojtěchem Kynclem, Ph.D.
Místo konání: Památník Zámeček → hl. nádraží Pardubice | Pořadatel: město Pardubice, Památník Zámeček | www.zamecek-memorial.cz

27. 4. 2022 HEYDRICHIÁDA

NA PARDUBICKU | přednáška | 17:00 | doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc. | Místo konání: Památník Zámeček | Pořadatel: Památník Zámeček
www.zamecek-memorial.cz

3. 5.–30. 6. 2022 HRDINOVÉ V POZADÍ

výstava o osudech lidí z Pardubic a okolí, kteří během 2. světové války položili život za svobodu
Místo konání: Mázhaus Pardubice
Pořadatel: TIC Pardubice, město Pardubice, Státní okresní archiv Pardubice
www.mazhauspardubice.cz

13.–15. 5. 2022 HEYDRICHIÁDA 80

dobový polní tábor Čs. armády ve Velké Británii z let 1940–1945 | Místo konání: Památník Zámeček, Larischova vila | Pořadatel: město Pardubice, Rota Nazdar z.s., ČSoL, Památník Zámeček
www.zamecek-memorial.cz

14. 5. 2022 PARDUBICEMI PO STOPÁCH SILVER A – POSLEDNÍ CESTA ALFRÉDA BARTOŠE

komentovaná prohlídka
Místo konání: ulice města
Pořadatel: TIC Pardubice, město Pardubice
www.ipardubice.cz

27. 5. 2022 SPITFIRE V PARDUBICÍCH

letadlo Spitfire, vojenská technika, výstava, pietní akt u sochy Ing. Jana Kašpara
Místo konání: tř. Míru | 9:00–18:00
Pořadatel: Sdružení Aviatické pouti, město Pardubice, Památník Zámeček
www.aviatickapout.cz

28. 5. 2022 PARDUBICEMI PO STOPÁCH SILVER A – POSLEDNÍ CESTA ALFRÉDA BARTOŠE

komentovaná prohlídka | Místo konání: ulice města | Pořadatel: TIC Pardubice, město Pardubice | www.ipardubice.cz

3. 6. 2022 FILMOVÝ VEČER NA PAMÁTNÍKU ZÁMEČEK

promítání filmů s tematikou 2. světové války
Místo konání: Památník Zámeček | 21:00
Pořadatel: Památník Zámeček
www.zamecek-memorial.cz

8. 6. 2022 KŘESŤANSKÉ CÍRKVE V DOBĚ HEYDRICHIÁDY

přednáška | 17:00 | doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D., DSc. | Místo konání: Památník Zámeček
Pořadatel: Památník Zámeček
www.zamecek-memorial.cz

10. 6. 2022 FILMOVÝ VEČER NA PAMÁTNÍKU ZÁMEČEK

promítání filmů s tematikou 2. světové války
Místo konání: Památník Zámeček | 21:00
Pořadatel: Památník Zámeček
www.zamecek-memorial.cz

15. 6. 2022 POSLEDNÍ VYSÍLÁNÍ J. POTUČKA Z PARDUBICKA

přednáška | 17:00 | Adolf Vondra | Místo konání: Památník Zámeček | Pořadatel: Památník Zámeček
www.zamecek-memorial.cz

17. 6. 2022 FILMOVÝ VEČER NA PAMÁTNÍKU ZÁMEČEK

promítání filmů s tematikou 2. světové války
Místo konání: Památník Zámeček | 21:00
Pořadatel: Památník Zámeček
www.zamecek-memorial.cz

18. 6. 2022 ŽIVOT V DOBĚ PROTEKTORÁTU

improvizované scény, prezentace historické techniky, vyzbroje a výstroje, vystoupení swingové hudební skupiny
Místo konání: tř. Míru, Zelená brána, Machoňova pasáž
Pořadatel: KVH Pardubice, město Pardubice
www.zamecek-memorial.cz

18. 6. 2022 PARDUBICEMI PO STOPÁCH SILVER A – POSLEDNÍ CESTA ALFRÉDA BARTOŠE

komentovaná prohlídka | Místo konání: ulice města | Pořadatel: TIC Pardubice
www.ipardubice.cz

18. 6. 2022 PUTOVÁNÍ ZA LIBUŠÍ

noční branný pochod z Památníku Zámeček do Ležáků | Místo konání: Pardubice → Ležáky cca 38 km | Pořadatel: Z.S. Patriot, Military klub Ostřešany, město Pardubice, Památník Zámeček
www.zamecek-memorial.cz

20. 6. 2022 PIETNÍ AKT ZÁMEČEK

Místo konání: Památník Zámeček
Pořadatel: Památník Zámeček
www.zamecek-memorial.cz

24. 6. 2022 FILMOVÝ VEČER NA PAMÁTNÍKU ZÁMEČEK

promítání filmů s tematikou 2. světové války
Místo konání: Památník Zámeček | 21:00
Pořadatel: Památník Zámeček
www.zamecek-memorial.cz

25. 6. 2022 HRDINOVÉ, NA KTERÉ SE NEZAPOMÍNÁ – PIETNÍ AKT K 80. VÝROČÍ ÚMRTÍ KPT. ALFRÉDA BARTOŠE

Ústřední hudba AČR, čestná stráž, doprovodný program | Místo konání: prostory před sezemickou radnicí | 14:00–17:00 | Pořadatel: město Sezemice
www.sezemice.cz

10.–11. 9. 2022 RETROMĚSTEČKO...

Retroměstečko (nejen) ČSLA, setkání hasičů a bezpečnostních složek | Místo konání: Kasárna T. G. Masaryka, Zborovské nám. | Pořadatel: Retroměstečko, s.r.o. | www.retromestecko.cz

www.zamecek-memorial.cz

pamatnikzamecek

Na nádor rakoviny prostaty může upozornit náhoda

Protonová radioterapie – unikátní léčba rakoviny – je českým pacientům dostupná již desátým rokem.

82
ADVERTORIAL

Pražské Protonové centrum otevřelo své dveře prvním onkologickým pacientům již v roce 2012. Od té doby se jich zde léčilo více než 8 000. V čem tedy tkví hlavní přednosti protonové léčby a pro které diagnózy se hodí? Na to odpovídá doc. MUDr. Jiří Kubeš, Ph.D., ředitel Zdravotního úseku Protonového centra.

Pane primáři, jaký je princip protonové léčby a jaké jsou její hlavní výhody?

Protonová léčba funguje na základě protonů. Ty mají, na rozdíl od fotonů používaných při konvenčním ozařování, zcela jiné fyzikální vlastnosti. Díky těmto vlastnostem je možné protonový paprsek přesně zacílit přímo do nádoru a významně tak snížit ozáření okolních zdravých tkání a orgánů. Díky tomu se snižuje i riziko vzniku nežádoucích účinků léčby, a tím i dopad léčby na kvalitu života pacienta v jejím průběhu i po skončení.

Jaké diagnózy léčíte v Protonovém centru?

Dlouholeté zkušenosti, sdílené i s kolegy ze zahraničí, špičková technologie i naši renomovaní lékaři spolupracující s fyziky, to vše nám umožňuje léčit nádory hlavy a krku, maligní lymfomy, nádory plic, centrální nervové soustavy, vybrané nádory zažívacího traktu nebo sarkomy. Zcela ojedinělých výsledků však dosahujeme v léčbě karcinomu prostaty a rakoviny prsu u žen. Mezi naše pacienty patří i děti.

Zmínil jste úspěšnou léčbu mužů s karcinomem prostaty.

Jaký vliv na kvalitu života mužů má právě protonová terapie?

V ČR jsou dostupné všechny metody léčby tohoto onemocnění. Pacienti tedy mají volbu. Zásadní rozdíl je v tom, jak moc je ten konkrétní typ léčby náročný pro pacienta a kolik má nežádoucích účinků. V akutní fázi léčby volíte mezi týdenní hospitalizací, několikaměsíční rekonvalescencí a pracovní neschopností v případě operace, anebo v případě protonové terapie pět návštěv bez hospitalizace a s možností pokračovat v zaměstnání. Léčba u nás je velmi šetrná a má minimum nežádoucích účinků. Pacienti mají po protonové léčbě vysokou kvalitu života a riziko impotence, které je po chirurgické léčbě velmi vysoké, je u nás naopak velmi nízké. Inkontinence, tedy únik moči, se po protonové léčbě karcinomu prostaty časného stadia téměř nevyskytuje a riziko jejího vzniku je menší než 1 %.

Je protonová léčba hrazena zdravotními pojišťovnami?

Ano, Protonové centrum má smlouvu se všemi českými zdravotními pojišťovnami, protonová léčba je tak hrazená a dostupná všem pacientům z celé ČR. ●

PROTON
THERAPY
CENTER

LÉČÍME
RAKOVINU

TEXT A FOTO: PTC

Festival ŽIVÉ SOCHY 29. – 30. 7. 2022

Jedinečný festival
statického umenia
na Slovensku

Spišská Nová Ves

- brána do Národného parku Slovenský raj
- jedno z najkrajších miest Slovenska
- najdlhšie šošovkovité námestie v Európe
- najvyššia kostolná veža na Slovensku (87 m) s možnosťou výstupu
- jedna zo štyroch ZOO na Slovensku
- množstvo atrakcií pre malých aj veľkých: zážitková galéria LaborARTorium zábavné centrum Alex park lanový park Monkeyland tandemové parašutistické zoskoky bohatá kultúrna ponuka

NP Vysoké Tatry | 40 km

Dovolenka v Slovenskom raji

Nenechajte si ujsť jedinečné zážitky

- splav rieky Hornád • ferratu v rokline Kyseľ • adrenalín na bicykli • osvieženie v Dobšinskej ľadovej jaskyni (UNESCO) • turistiku • zaujímavé podujatia

Splav na rieke Hornád v NP Slovenský raj

Ferrata HZS v rokline Kyseľ v NP Slovenský raj

Dobšinská ľadová jaskyňa v NP Slovenský raj

MS v ľadovom hokeji
hráčov do 18 rokov
11. – 17. 4. 2022

Spišských 333 Extrém
nonstop cyklopretek
23. – 24. 7. 2022

Dni mesta Spišská Nová Ves
a Trh ľudových remesiel
26. – 27. 8. 2022

Turistické informačné centrum
Letná 49, 052 01 Spišská Nová Ves
Slovensko, tel.: +421 53 429 82 93
tic@mestosnv.sk

AQUAPALACE HOTEL PRAGUE – YOUR SEA OF FUN! AQUAPALACE HOTEL PRAHA – VAŠE MOŘE ZÁBAVY!

4 ★ SUPERIOR
HOTEL

VODNÍ
& SAUNOVÝ SVĚT

SPA & FITNESS
& WELLNESS

RESTAURACE
& BARY

E-SHOP

HOTEL

